

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๘๔(๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔(๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕(๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาลภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติ ที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าว ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ในท้ายที่สุด

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล

นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๑ มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๒ โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

^๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑, ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

^๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒, เมษายน). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคู่การขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลិតภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื้อที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์กรความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคูณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพ

มาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๔ กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^๔ มีจุดประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทย หรือ เปลี่ยนแปลงประเทศขนานใหญ่ (Thailand's Transformation) จึงมีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่ “เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” หรือ “Hi-Value and Sustainable Thailand” โดยใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการยกระดับศักยภาพและพัฒนาประเทศในทุกมิติ เพื่อสนับสนุน เสริมสร้างการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมอย่างทั่วถึงตลอดจนเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปในทิศทางที่ประเทศ สามารถปรับตัวและรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน ตลอดจนสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวไปพร้อมกับการรักษาความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงในการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ Hi-Value and Sustainable Thailand ในองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

^๓ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๙, ธันวาคม). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙).

^๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔). กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑) เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy) ไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูง บนพื้นฐานของการสร้างมูลค่าเพิ่ม จากการพัฒนาต่อยอด และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์เทคโนโลยี และนวัตกรรม พร้อมกับการลดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม และมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับทิศทางของภาคการผลิตเดิมที่มีความสำคัญ แต่มีความเสี่ยงที่จะสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในอนาคตและมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาด หรือได้รับผลกระทบเชิงลบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกหากไม่มีการปรับตัว และส่งเสริมภาคการผลิตที่ไทยมีศักยภาพสอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก

๒) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society) ทุกกลุ่มคนในประเทศมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเต็มศักยภาพ ประชาชนได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และประเทศมีความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติโดยการใช้เทคโนโลยี ฐานข้อมูลสารสนเทศ และดิจิทัลแพลตฟอร์ม เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเชิงธุรกิจ และผลักดันให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพและพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพบริการสาธารณะในเมืองหลักและท้องถิ่นต่างจังหวัด เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่ ตลอดจนการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยด้วยโอกาสอย่างตรงกับปัญหาความต้องการ การใช้นโยบายการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนการกระจายรายได้ และการจัดความคุ้มครองทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มพลวัตการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม(socioeconomic mobility)

๓) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living) ทุกภาคส่วนในสังคมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งสามารถรับมือและมีภูมิคุ้มกันจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ทั้งการจัดการของภาครัฐและบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อมุ่งจัดการกับปัญหาที่เป็นภัยคุกคามสำคัญทั้งในประเทศไทยและในระดับโลก ซึ่งได้แก่ ปัญหาขยะ มลพิษทางน้ำ มลพิษอากาศ ก๊าซเรือนกระจก และความเสี่ยงของภัยธรรมชาติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ด้วยการยกระดับระบบการจัดการและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีที่เอื้อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและบริโภคให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

๔) ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation) ปัจจัยขับเคลื่อนที่เอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand โดยเฉพาะกลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งระบบการศึกษา และการยกระดับและปรับทักษะแรงงาน ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโลกยุคใหม่ และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีผลิตภาพและมูลค่าสูง และกลไกการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งระเบียบกฎหมาย ระบบงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน การให้บริการสาธารณะตลอดจนการติดตามประเมินผล ที่ทันสมัย เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

๒.๕ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^๕

๒.๕.๑ นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๑.๑ การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอด และสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม

^๕ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (๒๕๖๒, กรกฎาคม). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา.

และบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมและขยะแบบ คลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๑.๒ พัฒนาภาคเกษตร

๑) รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระกับงบประมาณแผ่นดินเกินสมควร จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยง ผลผลิตของเกษตรกรถึงผู้ประกอบการแปรรูปและผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการ ขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่างๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร ที่มีประสิทธิภาพ

๒) ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทาง การเงินการคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจร ตั้งแต่การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก ปุ๋ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มีต้นทุนต่ำ การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากรในพื้นที่และความต้องการ ของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการ การผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

๓) พัฒนาองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและ พัฒนาคือความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกกระดับ โดเนเฉพาะด้านการตลาด การค้า ออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการ แข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไปใน อนาคต

๔) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิต ให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการ พัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

๕) ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตร ในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซาก โดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

๖) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูก บำรุงรักษา ดูแล และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้อีกทางหนึ่ง

๗) ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและ พัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิต

และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

๘) พื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถการทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมงพื้นบ้าน เพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

๒. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรคคุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

๓. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

๓.๑ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รูกกล้า และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๓.๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่อมโยงกับแผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี ของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคา ที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

๓.๓ แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลดปล่อยฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัว เพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

๓.๔ พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบาย ในการเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์ราชสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๒.๕.๒ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

๑. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบพจนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่งแมลงลอยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม แก้ไขปัญหาหนี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวงผ่านระบบออนไลน์ ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นที่ โดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์ระหว่างประเทศ

๒. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้กัญชากัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

๓. การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายและวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ ๕G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลกผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการให้บริการสาธารณสุขและการศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

๔. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและ

กำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันท่วงที รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๖ การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)^๖

๒.๖.๑ กรอบแนวคิดการพัฒนา

๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้ว่าจะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้กับการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทย เป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องมาจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมาก ยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกรจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply) ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมาก เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

๗) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยกระดับบุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการโลจิสติกส์ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

^๖ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๙, กันยายน). แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔).

๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๖.๒ ทิศทางการพัฒนา

๑) วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

๒) พันธกิจ

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง

(๒) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

(๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

(๔) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

๓) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(๑) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์

- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(๒) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔

- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔

- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี

- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๓) ตัวชี้วัด

- ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร

- รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

- GDP ภาคเกษตร

- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์

- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
- พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือ

ระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี

และนวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

- พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ และกระบวนการทำงาน
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๒.๗ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลักสำหรับการขับเคลื่อนงานภาคเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต เป็นยุทธศาสตร์หลักเพื่อปฏิรูปภาคเกษตรทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ Modern Trade รถโมบาย ตลาดสด คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี ๔.๐ เพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริการประชาชน และการพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทานและมูลค่า (Supply - Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S (Safety - Security - Sustainability - เกษตรปลอดภัย - เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน)

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยีในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อห่วงโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดิน ได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสม ในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะ เกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่ เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพ ทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบ ภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ สินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตร เพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับ หน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ ภารกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร

- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - ๑๙
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวงรวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๔ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน)^{๗)}

ภาคใต้

“ภาคใต้เป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศระดับโลก เป็นศูนย์กลางผลิตภัณธ์ยางพาราและปาล์มน้ำมันของ ประเทศ และเมืองเศรษฐกิจเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับภูมิภาคอื่นของโลก”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

- ๑. พัฒนาการท่องเที่ยวของภาคให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก
- ๒. พัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ
- ๓. พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร
- ๔. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงการค้าโลก
- ๕. อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๖. พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้

๑. เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ แต่มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของภาคมีแนวโน้มลดลง ปี ๒๕๖๑ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๕๐,๙๑๗ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๘ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีมูลค่า ๒๕๖,๗๔๔ ล้านบาท และการขยายตัวร้อยละ ๘.๗ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑) ของภาคเกษตรฯ ขยายตัวร้อยละ ๐.๒ ต่ำกว่าระดับประเทศที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๖ กิจกรรมการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของภาคใต้ คือ ยางพารา ประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล ตามลำดับ

๒. ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ ในปี ๒๕๖๑ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ๑๐.๙๘ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๔๘.๕ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีพื้นที่ปลูก ๑๒.๐๔ ล้านไร่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๒.๓๙ ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสงขลา ๑.๙๖ ล้านไร่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๑.๗๘ ล้านไร่ ส่วนผลผลิตยางพาราของภาคใต้มีแนวโน้มลดลงตามพื้นที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่ลดลงในปี ๒๕๖๑ มีปริมาณผลผลิต ๒.๕๖ ล้านตัน หรือร้อยละ ๕๓.๑ ของผลผลิตทั้งประเทศ ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีผลผลิต ๒.๗๗ ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกันจาก ๒๖๗ กิโลกรัมต่อไร่ในปี ๒๕๕๗ ลดลงเหลือ ๒๖๔ กิโลกรัมต่อไร่ในปี ๒๕๖๑

๓. ปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๑ ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๔.๙๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๗ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีพื้นที่ปลูก ๓.๘๗ ล้านไร่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๑.๓๑ ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ๑.๑๔ ล้านไร่ และจังหวัดชุมพร ๑.๐๓ ล้านไร่ ตามลำดับ ส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๖๑ มีปริมาณผลผลิต ๑๓.๘๐ ล้านตัน หรือร้อยละ ๘๘.๘ ของผลผลิตทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๑๑.๒๖ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๗ ส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ จาก ๓,๒๑๔ กิโลกรัมต่อไร่ เหลือ ๓,๐๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ ในปี ๒๕๖๑ แต่ยังคงสูงกว่าระดับประเทศที่ ๒,๙๐๒ กิโลกรัม

๔. ภาคใต้เป็นแหล่งประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่สำคัญ ภาคใต้มีท่าเทียบเรือประมงในจังหวัดสงขลา ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง และภูเก็ต โดยในปี ๒๕๖๑ มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ ๑๐๘,๕๘๘ ตัน มูลค่า ๔,๐๖๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ และร้อยละ ๓๔.๗ ของมูลค่าสัตว์น้ำของประเทศ ทั้งนี้ ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีปริมาณ ๑๕๔,๖๙๑ ตัน มูลค่า ๕,๖๑๗ ล้านบาท โดยปริมาณลดลงร้อยละ ๒๙.๘ และมูลค่าลดลงร้อยละ ๒๗.๖ ปริมาณสัตว์น้ำจับได้มากในจังหวัดภูเก็ต ชุมพร สงขลา และระนอง ในขณะที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของภาคใต้ในปี ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้ง มีพื้นที่เพาะเลี้ยง ๘๐,๖๖๖ ไร่ ปริมาณผลผลิต ๑๕๕,๔๔๑ ตัน มีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งที่สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตรัง สงขลา และนครศรีธรรมราช

๕. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี ๒๕๖๑ ภาคใต้มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๑๘.๓๐ ล้านไร่ ขนาดฟาร์ม ๑๙.๔๕ ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒๐.๕๒ ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรมากที่สุด ๓.๖๗ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒.๙๐ ล้านไร่ และจังหวัดภูเก็ตมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรน้อยที่สุดของภาค ๐.๑๑ ล้านไร่

๖. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรของภาคใต้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๑ ภาคใต้มีพื้นที่ชลประทานคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๖ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๗ โดยภาคใต้มีพื้นที่ชลประทาน ๒.๑๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๘.๕ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ จังหวัดพัทลุงมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรสูงสุด ร้อยละ ๓๔.๔ รองลงมา คือ นครศรีธรรมราช และสงขลา มีสัดส่วนร้อยละ ๒๗.๕ และ ๒๕.๔ ตามลำดับ

ภาคใต้ชายแดน

“เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม”
ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต
2. พัฒนาเมืองสุโขทัย-โก-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน และพัฒนาเมืองยะลาให้เป็นเมืองนำอยู่และศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้ชายแดน

๑. การผลิตภาคเกษตรของภาคใต้ชายแดนยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ปี ๒๕๖๑ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๓๙,๓๓๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๘.๙ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีมูลค่า ๔๘,๕๖๑ ล้านบาท ภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ ๒๗.๙ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา อัตราการขยายตัวของภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑) หดตัวร้อยละ ๐.๔ เนื่องจากสถานการณ์ราคายางพาราและความต้องการยางพาราของตลาดโลกมีแนวโน้มลดลงจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว รวมทั้งมีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าน้อยและขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร กิจกรรมการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของภาคประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมงทะเลและชายฝั่ง ปศุสัตว์ และไม้ผล ดังนี้

๑.๑ ยางพารามีแนวโน้มผลผลิตลดลง ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกยางพารา ๒.๖๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีพื้นที่ปลูก ๒.๗๐ ล้านไร่ โดยจังหวัดยะลามีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ๑.๒๔ ล้านไร่ และจังหวัดปัตตานีน้อยที่สุด ๐.๓๗ ล้านไร่ ปริมาณผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลง โดยปี ๒๕๖๑ มีผลผลิต ๐.๕๗ ล้านตัน และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๔๗ กิโลกรัม ลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีจำนวน ๐.๕๖ ล้านตัน และการทำสวนยางพารายังมีปัญหาประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากการปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น พื้นที่นา การใช้สายพันธุ์ดั้งเดิม และเทคโนโลยีการผลิต (การกรีดยาง) ที่ไม่เหมาะสม และบางส่วนขาดการบำรุงรักษาสวนยาง

๑.๒ ปาล์มน้ำมันมีประสิทธิภาพการผลิตในระดับต่ำ ในปี ๒๕๖๑ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๐.๐๙ ล้านไร่ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่ ๐.๐๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑.๕ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ๐.๐๖ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี ๐.๐๒ ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในระดับต่ำที่ ๒,๐๙๗ กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีผลผลิตเฉลี่ย ๑,๙๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒,๙๐๒ กิโลกรัมต่อไร่

๑.๓ ประมง ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของภาคใต้ ปี ๒๕๖๑ สามารถจับสัตว์น้ำได้ ๑๑๐,๙๓๔ ตัน หรือร้อยละ ๓๗.๗ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ เป็นมูลค่า ๕,๐๑๐ ล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีปริมาณ ๑๓๒,๖๘๔ ตัน โดยทำเทียบเรือประมงปัตตานีมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าสูงสุดของประเทศ อย่างไรก็ตามการทำประมงในพื้นที่ประสบปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่ลดลง และปัญหาการทำประมงนอกน่านน้ำจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งผลจากการใช้มาตรการการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU Fishing) ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม ๑,๗๐๙ ไร่ มีผลผลิต ๓,๒๑๔ ตัน เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗ ที่มีพื้นที่ ๑,๔๒๑ ไร่ ผลผลิต

๒,๒๕๓ ตัน จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่เพาะเลี้ยงมากที่สุด ทั้งนี้ การเพาะเลี้ยงยังคงประสบปัญหาการระบาดของโรคตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome : EMS) และความแปรปรวนของสภาพอากาศ ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตกึ่งในพื้นที่

๑.๔ ปศุสัตว์ ภาคใต้ชายแดนมีการเลี้ยงปศุสัตว์ (แพะ และโค) เพื่อบริโภคในครัวเรือนและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา โดยภาครัฐได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง ปี ๒๕๖๑ มีการเลี้ยงแพะ จำนวน ๑๔๘,๘๖๐ ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดยะลา ส่วนโคนี้อมีจำนวน ๓๓,๖๙๕ ตัว โดยเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตามปริมาณปศุสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนสายพันธุ์ดี ปัญหาโรคติดต่อ อาทิ ปากเท้าเปื่อย และการขาดความรู้ในการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงไก่เบตงในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง แต่ยังมีข้อจำกัดในการขยายพันธุ์และควบคุมพันธุ์คุณภาพ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

๒. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๑ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๓.๔๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๑ ของประเทศ และมีขนาดฟาร์ม ๑๕.๓๕ ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์ม ๒๐.๕๒ ไร่ต่อครัวเรือน โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๑.๔๑ ล้านไร่ และมีขนาดฟาร์ม ๑๙.๔๖ ไร่ต่อครัวเรือน และจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรน้อยที่สุด ๐.๗๕ ล้านไร่ และมีขนาดฟาร์ม ๘.๑๔ ไร่ต่อครัวเรือน

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๑ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ชลประทาน ๐.๖๑ ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่การเกษตรร้อยละ ๑๗.๖ โดยพื้นที่ชลประทานส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของภาค จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ชลประทานมากที่สุด ๐.๓๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๗ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด และจังหวัดยะลามีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุดที่ ๐.๐๑ ล้านไร่

๒.๙ แผนพัฒนาการเกษตรภาคภายใต้กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

แผนพัฒนาการเกษตรภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕^{๑๒}

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคใต้ ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาเขตอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา หาดใหญ่-สะเดา ที่ครบวงจรและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและนิคมอุตสาหกรรมยาง (Rubber City) โดยการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมยางพารา การขยายผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่การผลิต ผลิตภัณฑ์ยางพาราปลายน้ำที่มีมูลค่าสูง เช่น การใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในงานวิศวกรรมหรือใช้ในอุตสาหกรรม (แผ่นยางปูพื้น แผ่นปูคอกสัตว์ ยางรองหมอนรองรถไฟ ยางรองคอกสะพาน และผสมยางมะตอยสำหรับลาดถนนใหม่) และวัสดุเครื่องมือทางการแพทย์ (วัสดุจัดฟัน อุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนทางการแพทย์ และสายน้ำเกลือ) ตลอดจนส่งเสริมการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางที่มีการออกแบบที่ทันสมัย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมของภาคและเป็นฐานเศรษฐกิจที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืน พัฒนาระบบตลาดยางพารา (ตลาดท้องถิ่น ตลาดกลางยางพารา และตลาดซื้อขายล่วงหน้า) ให้มีความเข้มแข็งและมีระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถใช้เป็นตลาดอ้างอิงที่น่าเชื่อถือของผู้ซื้อ-ขายยางของประเทศและตลาดโลก

๒. พัฒนาเขตอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลแบบครบวงจร ในจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานีและชุมพร เพื่อให้เป็นอุตสาหกรรมใหม่ของภาคและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับน้ำมันปาล์ม รวมทั้งส่งเสริมการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลในตลาดต่างประเทศ และพัฒนาความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานกลาง คุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันของอาเซียน และกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

^{๑๒} คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคใต้). (๒๕๖๒, กันยายน).

(มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย) ในฐานะผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่ของโลกในการกำหนดมาตรฐานราคาน้ำมันปาล์ม เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาดโลกและสร้างเสถียรภาพด้านราคา รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีชีวภาพด้านปาล์ม น้ำมันและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง และการพัฒนาสู่โรงงานต้นแบบ

๓. พัฒนาและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพและนวัตกรรมในการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้กับยางพาราและปาล์ม น้ำมัน รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมการเชื่อมโยงการพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อวิจัยพัฒนาการออกแบบ พัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อาทิ เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น การประชาสัมพันธ์และทำการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายยางพาราได้มากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา

๑. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของภาค เช่น ข้าว (ข้าวสังข์หยด ข้าวหอมกระดังงา ข้าวเล็บนก) ไม้ผล (กล้วยหอมทอง มะพร้าวทุเรียน มังคุด ส้มโอ) กาแฟ (กาแฟโรบัสตา) พืชสมุนไพร และปศุสัตว์ (โคขุนศรีวิชัย) เพื่อให้เป็นสินค้ามูลค่าสูง มีคุณภาพปลอดภัย และได้มาตรฐานส่งออก อาทิ เวชสำอาง ยาสมุนไพร เป็นต้น โดยการส่งเสริมความรู้ด้านกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยและสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปรับปรุงการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาระบบตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ พัฒนาระบบขนถ่ายสินค้าและห้องเย็นเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต การต่อยอดการพัฒนาการผลิตสู่ระบบเกษตรมาตรฐานต่างๆ อาทิ เกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ส่งเสริมการสร้างตราสินค้าอัตลักษณ์ เชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น อาทิ การท่องเที่ยวการทำเกษตรแปลงใหญ่ในพื้นที่ที่เหมาะสม (Zoning) ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสถาบันเกษตรกร/สหกรณ์เพื่อยกระดับความสามารถในการผลิต การดำเนินการรวบรวมผลผลิต คัดแยก บรรจุ และประกอบธุรกิจออนไลน์ผ่านเครือข่ายการสื่อสารสาธารณะ และเพิ่มช่องทางตลาดในกลุ่มตลาดเฉพาะ (Niche Market)

๒. ยกระดับอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่ง และการทำอุตสาหกรรมประมงทะเลที่ได้มาตรฐานสากล โดยส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสุขอนามัยและเป็นไปตามกฎกติกาสากล การส่งเสริมการจัดระเบียบเรือประมงเข้าสู่ระบบการควบคุมได้อย่างถูกต้อง มีมาตรการควบคุมและเฝ้าระวังการประมง (IUU) ที่มีประสิทธิภาพขึ้นไป จนถึงการพัฒนากระบวนการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ของสินค้าประมง รวมทั้งส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และชุมพร

๓. ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และความมั่นคงทางด้านรายได้ให้กับเกษตรกรรายย่อย สามารถใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์ผสมผสานร่วมกับการปลูกยางพารา ปาล์ม น้ำมัน และไม้ผล หรือในพื้นที่ปลูกยางพาราและปาล์ม น้ำมันที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมการปลูกพืชพันธุ์ดี (ไม้ผล และพืชผัก รวมทั้งพืชเศรษฐกิจอื่น) ที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยสนับสนุนความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน และยกระดับคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานเกษตรอินทรีย์การเพิ่มช่องทางการตลาดโดยการเชื่อมโยงเครือข่าย รวมทั้งการพัฒนาคูณภาพดินและแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการทำเกษตร

๔. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ/เกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) โดยสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร/สถาบันเกษตรกร และพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร เพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ การเกษตรสมัยใหม่ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัล ควบคู่กับส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการวางแผนการผลิต และบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด และมีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรมและทั่วถึง พัฒนาผู้ประกอบการและ SMEs รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจ Start up และการพัฒนาการเชื่อมโยงธุรกิจตามแนวทางประชารัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล สามารถสร้างแบรนด์ที่เป็นอัตลักษณ์และแข่งขันในตลาดโลกได้

๕. สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรและชุมชน โดยสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ สร้างโอกาสในการเรียนรู้ระบบและตามอัธยาศัย ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้านอาชีวศึกษาที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการแรงงานในภาค เพื่อเสริมสร้างรายได้และเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในอนาคต รวมทั้งสนับสนุนชุมชนให้สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยใช้ประโยชน์จากการพัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและดิจิทัลแพลตฟอร์ม สื่อดิจิทัล เพื่อการศึกษาในระดับทุกประเภทอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการพึ่งพาตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคม

**ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์ ปันฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน**

แนวทางการพัฒนา

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฐานทรัพยากรให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง และชายฝั่ง เพื่อเป็นปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรโดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน ส่งเสริมการปลูกป่าชุมชน ป่าชายเลน การปลูกไม้เศรษฐกิจ การรักษาระบบนิเวศทางทะเล อนุรักษ์ฟื้นฟูสัตว์น้ำบริเวณป่าชายเลน และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง โดยใช้เทคโนโลยีและรูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละสภาพพื้นที่ และการจัดระเบียบและกำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสิ่งปลูกสร้างบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อลดผลกระทบต่อการกัดเซาะบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งจัดการฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนทางการเกษตรที่เหมาะสมและระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. วางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำระบบการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำที่ทันสมัย จัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัยในพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก อาทิ พัทลุง และนครศรีธรรมราช รวมทั้งจัดหาน้ำเพื่อชุมชนชนบท และน้ำเพื่อการบริโภค อุปโภค และการเกษตรที่เพียงพอ ตลอดจนการพัฒนาแบบสำรองและกักเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำดิบ โดยการพัฒนาระบบโครงข่ายท่อส่งน้ำ ระบบจำหน่ายน้ำ และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบส่งน้ำให้เพียงพอเพื่อสนับสนุนปริมาณความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นในเขตเมือง เพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม และบริการ และลดผลกระทบจากปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๓. ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยส่งเสริมการใช้พลังงานจากธรรมชาติ อาทิ ลม แสงแดด ชีวมวล (จากวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตร) และส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในสาขาพลังงาน โดยใช้รูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และส่งเสริม

การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ประหยัดพลังงานให้กับผู้ประกอบการ การให้ความรู้กับประชาชนในการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ โดยการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการมลพิษ อาทิ ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม การให้ความรู้การจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนทุกวัยทั้งในและนอกระบบการศึกษา รมรณรงค์การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปริมาณการเกิดของเสีย ส่งเสริมและเข้มงวดการดำเนินมาตรการ ๓ R (Reduce Reuse Recycle) ทั้งในระดับท้องถิ่นและชุมชน ส่งเสริมระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปลายทางอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ระบบฝังกลบที่ถูกหลักวิชาการ การแปลงขยะเป็นพลังงาน เป็นต้น สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนท้องถิ่นและชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยมาตรการจูงใจ ทั้งมาตรการทางภาษีและมาตรการสนับสนุนงบประมาณ

แผนพัฒนาการเกษตรภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕^{๑๓}

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน

๑ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยการสนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการปลูก การบำรุงรักษา พัฒนารายพันธุ์ที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ข้าว และไม้ผล

๑.๒ พัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร พัฒนาระบบตลาดกลางสินค้าเกษตร โดยเฉพาะยางพารา ปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงราคาและศูนย์กลางการซื้อขายในพื้นที่ โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถเชื่อมโยงแหล่งซื้อขายทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าทั้งระบบ Online และ Offline

๑.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยปรับระบบการผลิตให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืน อาทิ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และเกษตรปลอดภัย โดยการปลูกพืชที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด และการทำปศุสัตว์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคา รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ในการวางแผนการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ

๒. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และนราธิวาส โดยพัฒนาเพื่อยกระดับศูนย์วิจัยและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นศูนย์กระจายพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์มรวมทั้งกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีสุขอนามัยที่ได้มาตรฐานและเป็นไปตามกฎและกติกาสากล ตลอดจนการพัฒนาตลาดรวมทั้งส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายและได้มาตรฐาน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญให้กับภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อตลาดเฉพาะ (Niche Market)

๓. ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส โดยการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์ที่มีพันธุกรรมดีและกระจายสัตว์พันธุ์ดีไปยังเกษตรกร การส่งเสริมและขยายการเลี้ยงไก่เบตง โคเนื้อ และแพะ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ สนับสนุนโรงฆ่าและที่ได้มาตรฐาน ถูกหลักสุขอนามัย และส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ

^{๑๓} คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. แผนพัฒนาการเกษตรภาคใต้ชายแดน ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕.

นมแพะพาสเจอร์ไรส์ ไอศกรีม และเครื่องสำอาง รวมทั้งสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิมให้เป็นวัตถุประสงค์สำหรับแปรรูปที่ได้มาตรฐานสากล

๔. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ/เกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) และการส่งเสริมการทำธุรกิจการเกษตรแบบครบวงจร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในรูปแบบคลัสเตอร์ และบริหารจัดการร่วมกันในรูปเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตรสมัยใหม่ สนับสนุนสร้างและพัฒนาองค์กรสถาบันเกษตรกรและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคตและเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ เกษตรแม่นยำ เพื่อลดความเสียหายจากภัยพิบัติและความเสียหายกรณีเกิดโรคระบาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในการวางแผนการผลิต และบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและมีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งความรู้และแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรมและทั่วถึง เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งพัฒนาผู้ประกอบการและ SMEs ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ Startup และการพัฒนาความเชื่อมโยงธุรกิจตามแนวพระราชรัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

๕. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีฐานชีวภาพและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตภาคการเกษตร โดยการส่งเสริมการนำผลการวิจัยด้านเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการเก็บรักษา อาทิ การใช้เทคโนโลยีฐานชีวภาพในการผลิตภาคเกษตร การใช้เทคโนโลยีฐานชีวภาพในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และส่งเสริมการเชื่อมโยงการพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อวิจัยพัฒนาการออกแบบ พัฒนาและแปรรูปสินค้าเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อรักษาคุณภาพสินค้า รวมทั้งการสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่หลากหลาย

๖. ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า (Brand) ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะสินค้าที่ใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ประจำถิ่น และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรมในการผลิตบรรจุภัณฑ์ การขึ้นทะเบียนและคุ้มครองสิทธิให้กับสินค้า เพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า สร้างตราสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ อาทิ ไก่เบตง และปลากุเลา รองรับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เป็นต้น และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และส่งออกไปยังตลาดโลก

๗. พัฒนาพื้นที่อำเภอหนองจิกต่อเนื่องอำเภอเมืองปัตตานี ให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปปาล์ม น้ำมัน ยางพารา มะพร้าว และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และอุตสาหกรรมแปรรูปประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหนองจิกและนิคมอุตสาหกรรมบานา ส่งเสริมการทำประมงและการแปรรูปที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการให้มาลงทุนในพื้นที่ โดยการให้สิทธิพิเศษ มาตรการทางการเงินและการคลัง

๘. พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำ เพื่อป้องกันความเสียหายพื้นที่เศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการออกแบบระบบน้ำในลุ่มน้ำหลัก และพัฒนาระบบโครงข่ายน้ำของภาค (ลุ่มน้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี และลุ่มน้ำบางนรา) พัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพระบบกักเก็บน้ำ และระบบกระจายน้ำ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย รวมทั้งจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้มีความสะอาดและเหมาะสมสำหรับการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อการอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรม และการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อกระจายประโยชน์ที่เป็นธรรมกับทุกภาคส่วน

๙. สนับสนุนการปรับปรุงท่าเทียบเรือปัตตานีให้มีมาตรฐาน สามารถรองรับการขนส่งสินค้า Feeder ไปยังท่าเรือของมาเลเซียและอินโดนีเซียได้ ปรับปรุงร่องน้ำเพื่อรองรับเรือขนาดใหญ่สำหรับท่าเรือปัตตานี

และท่าเรือจังหวัดนครราชสีมา การก่อสร้างคันกันคลื่น พัฒนาระบบการให้บริการด้านการขนส่งทางเรือและระบบโลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการใช้ท่าเรือในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งการบริหารจัดการท่าเรือแบบมีส่วนร่วมจากชุมชนโดยรอบในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาการเดินทางเรือสินค้าตามแนวชายฝั่งมีการเติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑๐. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการผลิตและบริการในพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และพัฒนาสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรการเกษตร และทรัพยากรชีวภาพ รวมทั้งการจัดการทรัพยากรให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง และชายฝั่ง เพื่อเป็นปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยใช้เทคโนโลยีและรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และการจัดระเบียบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสิ่งปลูกสร้างบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อลดผลกระทบต่อ การกัดเซาะบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งจัดการฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนทางการเกษตรที่เหมาะสม และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๑๐ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

วิสัยทัศน์ “เกษตรก้าวหน้า การค้าชายแดน การท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่อาเซียน บนพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชน”

จุดยืนในการพัฒนา ประกอบด้วย ๔ จุดยืน ดังต่อไปนี้

๑. สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
๒. ส่งเสริมการค้าและการลงทุนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ เมืองชายแดน เมืองต้นแบบ
๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม
๔. ชุมชนเข้มแข็งบนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม

เป้าหมายรวมของการพัฒนา

อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มศักยภาพการผลิตภาคเกษตร อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และการตลาด

วัตถุประสงค์ พัฒนาขีดความสามารถด้านการเกษตรเพื่อสร้างความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมาย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

๑) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ข้าว ไม้ผล พืชสมุนไพร ประมง และปศุสัตว์ เป็นต้น โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและการบริหารจัดการที่ดี สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๒) พัฒนาเกษตรกร กลุ่มเครือข่าย สถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ ให้ดำเนินการในลักษณะการรวมกลุ่มและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๓) ส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องภาคเกษตร โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร

๕) ส่งเสริมระบบตลาดกลาง ช่องทางการตลาด และสร้างตราสินค้า (Brand) ผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ประจำถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่า

๖) ยกระดับอุตสาหกรรมประมง การเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออกและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมการค้าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ

วัตถุประสงค์ พัฒนาขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน เพื่อสร้างความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมาย มูลค่าการค้าชายแดนกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาโครงข่ายคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ให้มีความเชื่อมโยงและได้มาตรฐาน
- ๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณด่านพรมแดนเมืองชายแดนเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต พัฒนาสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าและเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลที่ส่งเสริมการค้าการลงทุน
- ๔) ส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องทุกสาขาการผลิตให้มีความเข้มแข็งเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ๕) วางระบบการบริหารจัดการน้ำ ระบบป้องกันอุทกภัยเพื่อป้องกันความเสียหายแก่พื้นที่เศรษฐกิจ
- ๖) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม และเมืองท่องเที่ยวชายแดน

วัตถุประสงค์ พัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมาย รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- ๒) พัฒนาเมืองท่องเที่ยวชายแดนและส่งเสริมธุรกิจต่อเนื่องการท่องเที่ยว
- ๓) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด
- ๔) พัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน
- ๕) ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนบนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ พัฒนาคือความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก

เป้าหมาย รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาเพื่อยกระดับและสนับสนุนทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- ๒) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งทั้งกระบวนการผลิตและการตลาด
- ๓) สร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- ๔) ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะให้พร้อมประกอบอาชีพ
- ๕) พัฒนาสุขภาพของประชาชนทุกวัยและสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรค

แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี

เป้าหมายการพัฒนา “เมืองเกษตรอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพของประเทศ เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่สันติสุข”

จุดยืนและตำแหน่งการพัฒนาของจังหวัด ประกอบด้วย ๔ จุดยืน ดังต่อไปนี้

๑. การพัฒนาจังหวัดเป็นศูนย์กลางการค้าอาหารสด อาหารแช่แข็ง อาหารแปรรูป ทั้งการค้าในประเทศ การค้าต่างประเทศ และการค้าบนระบบดิจิทัล ให้มีความเติบโตอย่างมั่นคงของอุตสาหกรรมเกษตร ๔ ด้าน คือ อุตสาหกรรมพืชพลังงาน อุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมปศุสัตว์ และอุตสาหกรรมยางพารา

๒. การพัฒนาให้เป็นเมืองแห่งการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพ และอาหารฮาลาลที่มีคุณภาพมาตรฐานส่งออก และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓. การพัฒนาประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี บนพื้นฐานสังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๔. การพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการพื้นที่ที่มีความสงบเรียบร้อย และปรับภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม สร้างปัตตานีเป็นเมืองสะอาด

เป้าหมายรวมของการพัฒนา

๑. เศรษฐกิจจังหวัดปัตตานีเติบโตอย่างต่อเนื่องมีความมั่นคงมั่งคั่ง

๒. ปัตตานีมีความสันติสุขเพิ่มมากขึ้น ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและมีความมั่นคงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพัฒนา เป้าหมาย และกลยุทธ์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การสร้างเสริมเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง จากฐานเกษตรอุตสาหกรรม ผลผลิตฮาลาล การค้า การบริการ และการท่องเที่ยว

เป้าหมาย ๑) ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพมีศักยภาพทางการตลาด

๒) ผลិតภัณฑ์ฮาลาลมีคุณภาพ มีคุณค่า และมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓) เกษตรอุตสาหกรรม การค้า การบริการ และการท่องเที่ยวสร้างรายได้ สร้างงาน และสร้างโอกาส

แก่ชุมชน

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและองค์ความรู้ในระบบการผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับภูมิสังคมและการแข่งขันได้

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตพืชและสัตว์เศรษฐกิจ และผลผลิตทางการเกษตรสมัยใหม่ป้อนสู่เกษตรอุตสาหกรรมที่แข่งขันได้

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาคุณภาพแรงงานและระบบบริการแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด

กลยุทธ์ที่ ๕ พัฒนาผู้ประกอบการรายเดิม และสร้างผู้ประกอบการรายใหม่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่เมืองเกษตรอุตสาหกรรมและการค้า การบริการ

กลยุทธ์ที่ ๖ สร้างบรรยากาศเมืองการค้าชายแดนใต้ สร้างกลไกในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน คู่ค้าและนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนามาตรฐาน ระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบตลาด และเสริมสร้างตลาดดิจิทัล สร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ฮาลาลพรีเมียมปัตตานีรุกตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๘ พัฒนาศักยภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ วัฒนธรรมของจังหวัดเพื่อรองรับและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชายแดนใต้และภูมิภาคอาเซียนตอนใต้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาสังคม ชุมชนที่น่าอยู่ และทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย ๑) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมลดลง

๒) ชุมชน/หมู่บ้านเข้มแข็ง ท้องถิ่นน่าอยู่ ประชาชนมีส่วนร่วม

๓) ประชาชนมีคุณภาพ สุขภาพดี มีความมั่นคงในชีวิตเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ นิเวศน์ทางทะเล และพัฒนาแหล่งทรัพยากรรองรับการเกษตร การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมฮาลาล และอาหารฮาลาล

กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างมาตรการรองรับปัญหาและภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศโลกร้อน ลดภัยคุกคามทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรม ศาสนา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม รักษาอัตลักษณ์ที่ดึงดูดมาบนความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างเสริมสุขภาพประชาชนพัฒนาทั่วทุกชุมชน หมู่บ้านให้เป็นพื้นที่สุขภาวะดีแบบมีส่วนร่วม พร้อมยกระดับการบริการสุขภาพรองรับการพัฒนาเมือง และการเชื่อมโยงนานาชาติ

กลยุทธ์ที่ ๕ สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เติบโตเศรษฐกิจชุมชน สร้างชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองโดยมีส่วนร่วม ยึดหลักเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๖ ยกระดับคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณภาพคน พัฒนาเมือง ชุมชน สู่พื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่ประชาชน ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง

กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนาระบบการบริการและการบริหารจังหวัด ให้เป็นภาครัฐของประชาชนที่มีความเข้มแข็งทันสมัย และธรรมาภิบาล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การเสริมสร้างความมั่นคง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเชื่อมโยงการคมนาคม

เป้าหมาย ๑) ประชาชนมีความปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และมีความเชื่อมั่นต่อรัฐ

๒) ระบบการคมนาคมขนส่งและการโลจิสติกส์รองรับการพัฒนาจังหวัด และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพหมู่บ้านในการจัดการตนเองให้มีความมั่นคง ยุติธรรม และมีประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามและเฝ้าระวังภัยคุกคามต่อประชาชนและความมั่นคงของจังหวัดด้วยการทำงานแบบบูรณาการผสมผสานความทันสมัยของเทคโนโลยีและคุณภาพบุคลากร

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และพัฒนาการคมนาคมทั้งทางบก ทางราง ทางน้ำ ทางอากาศ ให้มีความปลอดภัย มีมาตรฐานเชื่อมโยงจังหวัดกับกลุ่มจังหวัด ประเทศอาเซียน และนานาชาติ

กลยุทธ์ที่ ๔ ปรับสภาพแวดล้อมเมือง สร้างภูมิทัศน์ใหม่ ให้มีความเป็นอารยะสถาปัตยกรรมทันสมัย เมืองสะอาด อนุรักษ์พลังงาน ต้นแบบ Smart City ชายแดนใต้

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง จังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ๑,๐๕๕ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๙๔๐.๓๕ ตร.กม. หรือประมาณ ๑,๒๑๒,๗๒๓ ไร่

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับ เขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขตอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

รูปภาพ ๑ แผนที่จังหวัดปัตตานี

๓) สภาพพื้นที่

ลักษณะภูมิประเทศ แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ประกอบด้วย ๑) พื้นราบชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ ประมาณ ๑ ใน ๓ ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัด มีหาดทรายยาว และเป็นพื้นราบชายฝั่ง กว้างประมาณ ๑๐ - ๓๐ กิโลเมตร ๒) พื้นที่ยุบเนินบริเวณตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านที่ดินมีความเหมาะสมในการเกษตรกรรม และ ๓) พื้นที่ภูเขาซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อย อยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะพ้อ และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี

- บริเวณที่ราบ เป็นที่ราบเรียบ มีความลาดชันน้อยกว่าร้อยละ ๔ และมีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๒๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๘๗๔,๐๖๓ ไร่ หรือร้อยละ ๗๒.๐๗ ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด

ประกอบด้วยที่ราบชายฝั่งทะเลและที่ราบลุ่มน้ำ ซึ่งที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ บริเวณที่เป็นหาดทรายสันทรายที่ ลุ่มระหว่างสันทรายและที่ราบลุ่มน้ำทะเลท่วมถึง ซึ่งอยู่ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกของจังหวัด เป็น แนวยาวกว้างขนานไปกับฝั่งทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนมะพร้าวและป่าชายเลน ส่วนบริเวณตอนกลางของ จังหวัดเป็นที่ราบลุ่มน้ำ ที่เกิดจากอิทธิพลของแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียง ใต้ของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำนาและสวนผลไม้

- **บริเวณที่เป็นลูกคลื่นถึงเป็นเนินเขา** ได้แก่ บริเวณที่อยู่ถัดจากบริเวณที่ราบขึ้นไปถึง เนินเขา มีความลาดชันอยู่ระหว่าง ๒ - ๑๖ เปอร์เซ็นต์ และสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐ เมตรขึ้นไปถึง ๑๐๐ เมตร ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดและทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ในเขตอำเภอโคก โปธิ์ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑๐.๐๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑๗.๓๓ ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา

- **บริเวณที่เป็นภูเขา** มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๑๐๐ เมตร ขึ้นไป ความลาดชัน มากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ยอดเขาบริเวณทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดในเขตอำเภอโคกโปธิ์ ได้แก่ เขาสันการาคีรี (เขาใหญ่) ความสูง ๗๘๐ เมตร ส่วนบริเวณตอนกลางของจังหวัดมีเทือกเขาทอดตัวอยู่ในแนว ตะวันตกเฉียงใต้ขึ้นไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย เขาน้ำค้าง (ความสูง ๗๗๕ เมตร) อยู่ในเขต อำเภอเกาะพ้อ เขาไหม้ (ความสูง ๒๒๙ เมตร) เขาเปาะซีเกง (ความสูง ๔๔๔ เมตร) อยู่ในเขตอำเภอมายอ เขากือลีแย (ความสูง ๓๖๐ เมตร) เขาหินม้า (ความสูง ๔๐๙ เมตร) ในเขตอำเภอสายบุรี และเขาพ้อมิ่ง (ความ สูง ๔๗๗ เมตร) เขามะรวด (ความสูง ๓๒๕ เมตร) ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอปะนาเระและนอกจากนี้ยังมีเขาโดด ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งภูเขาเหล่านี้ยังคงมีสภาพเป็นป่าอยู่ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๘.๕๕๙ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐.๖๐ ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด

๔) ลักษณะดิน

ดินในจังหวัดปัตตานี สามารถจำแนกออกเป็น ๒๓ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๕ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ ราบลุ่ม น้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดิน เหนียวปนทรายแห้ง สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสี แดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ และในชั้นดินล่างลึกๆ อาจพบ ก้อนปูนดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำปานกลาง

ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐-๘.๐

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และ ยาสูบ ในช่วงฤดูแล้งข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตค่อนข้างสูง มีเนื้อที่ประมาณ ๙๔๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๘ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๖ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ ราบลุ่ม น้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดิน เหนียว สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้น ดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา หรือใช้ปลูกพืชล้มลุกในช่วงฤดูแล้ง ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก ในช่วงฤดูแล้ง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗๑,๕๒๓ ไร่ หรือ ๑๔.๑๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๐ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเลแล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย ในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลว เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทรายแห้ง ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดง ปะปนตลอดชั้นดิน และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซต์ภายในระดับความลึก ๕๐ เซนติเมตร จากผิวดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเป็นกรดรุนแรงมากถึงกรดจัดมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ ดินเป็นกรดจัดมาก มักขาดธาตุอาหารพืช พวกไนโตรเจนและฟอสฟอรัส ในขณะเดียวกันจะมีสารละลาย พวกอะลูมิเนียมและเหล็กเป็นปริมาณมากจนเป็นพิษต่อพืชที่ปลูก ดินกลุ่มนี้จัดเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแปลงมีการยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ หากไม่มีการใช้ปุ๋ยเพื่อแก้ไขความเป็นกรดของดิน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙,๖๓๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๖๒ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๓ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล ในบริเวณที่ราบน้ำทะเลท่วมถึงและบริเวณชะวากทะเล เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวมาก เป็นดินเลนละเอียด ที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดำปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลเล็กน้อย ส่วนดินล่างเป็นดินเลนสีเทาแก่หรือสีเทาปนเขียว และพบเศษซากพืชปะปนในดินเป็นจำนวนมาก เป็นดินที่มีสารประกอบกำมะถันปะปนอยู่มาก ตามปกติเมื่อดินชั้นค่าความเป็นกรดเป็นด่างจะเป็นกลางหรือเป็นด่างแต่เมื่อมีการระบายน้ำออกไปหรือทำให้ดินแห้ง สารประกอบกำมะถันจะแปรสภาพปลดปล่อยกรดกำมะถันออกมา ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ดินกลุ่มนี้จัดเป็นดินเค็มที่มีกรดแฝงอยู่ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐ - ๘.๕ แต่เมื่อมีการระบายน้ำออกหรือทำให้ดินแห้งค่าปฏิกริยาจะลดลงเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าการเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๐

ตามปกติบริเวณที่พบดินเหล่านี้ มักมีป่าชายเลนขึ้นปกคลุม แต่ในปัจจุบันมีพื้นที่เป็นจำนวนมากที่ตัดแปลงมาใช้ทำนา กุ้ง เลี้ยงปลาหรือทำนาเกลือ การทำนา กุ้งหรือเลี้ยงปลา ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสม ผลผลิตมักลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเกิดกรดและการเกิดสารพิษบางอย่าง เช่น ก๊าซไข่เน่า เป็นต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗,๐๕๐ ไร่หรือร้อยละ ๑.๔๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๔ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเลแล้วพัฒนานาสภาพน้ำกร่อย ในบริเวณที่ลุ่มต่ำชายฝั่งทะเลหรือบริเวณพื้นที่พรุ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาปนดำ ซึ่งมีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลปะปนอยู่เล็กน้อย ดินช่วงล่างลึกกว่า ๘๐ เซนติเมตร มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนเขียวที่มีสารประกอบกำมะถันมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินกรดกำมะถันหรือดินเปรี้ยวจัด อีกทั้งจะเป็นกรดเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลาหลายๆ ติดต่อกันหลายๆ ปี นอกจากนี้ในช่วงฤดูเพาะปลูกมักมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมเกิดขึ้นเสมอๆ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นป่าเสม็ด มีวัชพืชต่างๆ กก กระจูด และหญ้าชันกาด เป็นพืชพื้นล่าง บางแห่งใช้ทำนาแต่ผลผลิตต่ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๗,๕๘๙ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๘๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า ในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีดำสีน้ำตาลอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประกายสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางพื้นที่อาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐-๖.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำแต่สามารถปรับปรุงได้ไม่ยากนัก และหน้าดินแน่นทึบ ทำให้ข้าวแตกกอได้ยาก

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำมีการปลูกพืชผักต่างๆ หรือ พืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทานใช้ทำนาได้ ๒ ครั้ง ในรอบปี มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๑๐๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า และ/หรือ การสลายตัวผุพังอยู่กับที่แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ ในบริเวณที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแข่งขันของน้ำในฤดูฝน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๔,๒๖๗ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๙๕ ของพื้นที่ส่วนใหญ่ ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูกไม้ยืนต้น แต่ก็มีปัญหาเรื่องการแข่งขันของน้ำในช่วงฤดูฝนมีเนื้อที่ประมาณ ๗,๓๘๗ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๒๓ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล หรือวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้าที่ได้รับอิทธิพลของน้ำทะเล ในบริเวณที่ลุ่มระหว่างสันเขาหรือบริเวณเนินชายฝั่งทะเล บริเวณที่ค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน สีดินเป็นสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดิน มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐ - ๗.๐ แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนอยู่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างจะอยู่ประมาณ ๗.๐ - ๘.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินทรายจัด มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีน้ำท่วมอยู่เสมอๆ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งทิ้งให้รกร้างว่างเปล่า มีพืชต่าง ๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๓๐๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๑๐ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๒๖ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของ หินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินละเอียด ซึ่งมีหินอัคนี หินตะกอน หรือหินแปร หรือเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณพื้นที่ตอน มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบ จนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปน ดินเหนียว หรือดินเหนียว ส่วนดินล่างเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง บางบริเวณพบ ชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ส่วนบริเวณที่หน้าดินมีทรายปน และมีความลาดชันสูง มีอัตราเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินมาก หากมีการจัดการดินไม่เหมาะสม

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผลต่างๆ และพืชไร่บางชนิด บางแห่งยังคงสภาพป่าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕,๕๕๔ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๒๓ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๒ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ บริเวณสันดินริมน้ำ บนพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินทรายปนดินร่วน หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง บางแห่งอาจมีชั้นดินทรายละเอียดสลับชั้นอยู่ และมักมีแรมไค้ปะปนในเนื้อดิน สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลืองปนน้ำตาล อาจพบจุดประสีเหลืองหรือน้ำตาลปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ดินกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา และผลไม้ต่างๆ มีเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๒๐๑ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๑๙ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๔ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของ หินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินหยาบ ทั้งหินอัคนี หรือหินตะกอน หรือมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บริเวณพื้นที่ตอน ที่มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายดีปานกลางถึงดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีแดง อาจพบจุดประสีเหลืองหรือน้ำตาลปนเหลือง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผลต่างๆ และพืชไร่บางชนิด มีเนื้อที่ประมาณ ๘๓,๒๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๘๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๙ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของ หินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินหยาบ ทั้งหินอัคนี หรือหินตะกอน หรือมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บริเวณพื้นที่ดอน ที่มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายดีปานกลางถึงดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาล เข้ม หรือสีน้ำตาลปนเหลือง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยเฉพาะบริเวณที่มีความลาดชันสูง

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผล มะพร้าวและปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๗๙๕ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๒๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๒ เป็นกลุ่มดินที่พบบริเวณหาดทรายเก่า หรือสันทรายชายทะเล เกิดจาก ตะกอนทรายชายทะเล บนพื้นที่ดอนที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบเป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินเป็นทรายจัด สีดินบนเป็นสีเทาแก่ ไต่ลงไปเป็นชั้นทรายสีขาว ดินล่างเป็นชั้นสะสมของพวก อินทรีย์วัตถุ เหล็กหรือฮิวมัส สีน้ำตาล สีแดง ชั้นเหล่านี้มีการอัดตัวแน่นเป็นชั้นดาน มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๖.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก พืชมักแสดงอาการขาดธาตุอาหารให้เห็น ในช่วงฤดูแล้งชั้นดานจะแห้งและแข็งมาก รากพืชไม่สามารถไซซอนผ่านไปได้ ส่วนในช่วงฤดูฝนจะเปียกแฉะและมีน้ำแช่ขัง

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสม็ด ป่าชายหาด ป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกมะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ และพืชไร่ บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๖,๔๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๗๘ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๓ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก หรือบริเวณชายฝั่งทะเล เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากตะกอนทรายชายทะเล บนพื้นที่ดอน บริเวณหาดทราย สันทรายชายทะเลหรือบริเวณที่ลาดเชิงเขา ที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบ เป็นกลุ่มดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างมากเกินไป เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วนหรือดินทราย ดินมีสีเทา สีน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนแดง ถ้าพบบริเวณสันทรายชายทะเลจะมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๗.๐ แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นด่างปานกลาง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำได้น้อย พืชจะแสดงอาการขาดน้ำอยู่เสมอ นอกจากนี้ดินยังมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น สับปะรด ส่วนไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว และมะม่วงหิมพานต์ บางแห่งเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๑,๐๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๒๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔ เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อละเอียด หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำบนพื้นที่ดอน ที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดิน

เป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีกรด หรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมาก กรวดส่วนใหญ่เป็นพวกหินกลมมน หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดง หรือสีแดงปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินปนกรวดลูกรังมาก มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว หรือผลไม้บางชนิด บางแห่งเป็นที่กรร้างว่างเปล่าหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๐๓๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่ เช่น สับปะรด ส่วนไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว และมะม่วงหิมพานต์ บางแห่งเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๕๐ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บนพื้นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินช่วง ๕๐ เซนติเมตร ตอนบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ในระดับความลึกประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ เซนติเมตร จะพบชั้นดินปนเศษหินหรือลูกรัง สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๕.๕ ปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นด่างปานกลาง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินค่อนข้างเป็นทราย ถ้าพบบริเวณที่มีความลาดชันสูง เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล มีเนื้อที่ประมาณ ๗,๓๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๑ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อหยาบบนบริเวณพื้นที่ดอน บริเวณที่ลาดเชิงเขาต่างๆ มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงลูกคลื่นลาดชัน เป็นกลุ่มดินตื้นหรือตื้นมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนเศษหิน เศษหินส่วนใหญ่เป็นพวกเศษหินทรายและควอตซ์ หรือหินดินดาน สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินตื้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมาก และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูง เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าดิบชื้น บางแห่งใช้ปลูกยางพารา หรือปล่อยทิ้งเป็นป่าละเมาะ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๘,๗๕๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๕๕ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๓ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดบนบริเวณพื้นที่ดอน ที่เป็นค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียว ส่วนดินล่าง ในระดับความลึกระหว่าง ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร เป็นดินลูกรังหรือดินปนเศษหินผุ ซึ่งเป็นพวกหินตะกอนละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินชั้นล่างมีลูกรังหรือเศษหินปะปนอยู่เป็นปริมาณมากทำให้การปลูกพืชไร่อาจมีปัญหาและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงอาจเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล กาแฟ และพืชไร่บางชนิด มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๖๕๐ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๓๐ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๘ เป็นกลุ่มดินที่พบบริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำหรือพื้นที่พรุ ที่อยู่ไม่ไกลจากทะเลมากนัก มีน้ำแช่ขังอยู่เป็นเวลานานหรือตลอดปี เป็นดินลึก การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นพวกวิสตุอินทรีย์ แต่ชั้นดินอินทรีย์ที่พบหนากว่า ๑๐๐ เซนติเมตร และมีเนื้อหยาบกว่าอีกทั้งมีเศษพืชขนาดเล็กและขนาดใหญ่ปะปนอยู่ทั่วไป สีดินเป็นสีดำหรือสีน้ำตาล ที่ความลึกมากกว่า ๒๐๐ เซนติเมตร อาจพบดินเลนตะกอนน้ำทะเลสีเทาปนเขียว และมีสารประกอบกำมะถัน (ไฟไรต์) อยู่มาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินอินทรีย์ที่มีคุณภาพต่ำ เป็นกรดจัดมาก ขาดธาตุอาหารพืชต่างๆ อย่างรุนแรง และยากต่อการใช้เครื่องมือทางการเกษตรเนื่องจากพื้นที่ลุ่มต่ำ และดินยุบตัว หากมีการระบายน้ำออกเมื่อดินแห้งจะติดไฟได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ ยังคงสภาพป่าพรุ บริเวณขอบๆ พรุบางแห่ง ใช้ปลูกพืชล้มลุกและพืชผักสวนครัว แต่ไม่ค่อยได้ผล เมื่อป่าพรุถูกทำลายไปจะมีพืชต่างๆ เช่น กระจูด เฟิร์น และเสม็ดขึ้นแทนที่ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๘ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๒ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ กลุ่มดินนี้พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือบริเวณพื้นล่างของเนินหรือหุบเขาที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน มีการผสมกันของตะกอนหลายชนิด ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว มีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาดิน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้นๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำนิยมใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่อายุสั้น เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิด จึงเรียกว่าเป็นพวกดินตะกอนลำน้ำที่มีการระบายน้ำเร็ว มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕,๖๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๑๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ กลุ่มดินนี้พบบริเวณสันดินริมน้ำ บริเวณพื้นที่แนวตะกอน ที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบ เกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน มีการผสมกันของตะกอนหลายชนิด ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นดินลึก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน บางแห่งมีชั้นดินที่มีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ซึ่งแสดงถึงการตกตะกอนต่างยุคของดินอันเป็นผลมาจากการเกิดน้ำท่วมใหญ่ในอดีต ดินกลุ่มนี้โดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง และปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงกลางมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐ - ๗.๐

ปัจจุบันดินนี้มีการใช้ประโยชน์ค่อนข้างกว้างขวาง นิยมใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้นต่างๆ

เนื่องจากหน่วยแผนที่นี้เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิด ดังนั้น แผนที่ดินระดับจังหวัดจึงเรียกว่าเป็นพวกดินตะกอนลำน้ำที่มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๑๑๓ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๒๖ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ กลุ่มดินนี้อยู่บริเวณพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ดินที่พบบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโพล์กระจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโพล์ กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๑,๕๕๘ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐.๐๒ ของพื้นที่

๑.๑.๒ สภาพภูมิอากาศ

๑) **ฤดูกาล** จังหวัดปัตตานีมี ๒ ฤดูกาล คือ

ฤดูกาลของจังหวัดปัตตานีแบ่งตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยออกได้เป็น ๒ ฤดู คือ

๑.๑) **ฤดูร้อน** : เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมกราคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลาเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม หลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่ไม่ร้อนมากนักเนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำจากทะเลทำให้อากาศคลายความร้อนไปมาก

๑.๒) **ฤดูฝน** : เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนมกราคม เป็นระยะเวลา ๙ เดือน โดยแบ่งออกได้เป็น ๒ ช่วง คือ

ช่วงแรก เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนกันยายน เป็นระยะเวลา ๕ เดือน ช่วงนี้จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย ในช่วงนี้ฝนจะตกอย่างสม่ำเสมอ แต่มีปริมาณไม่มากนักโดยจะตกในช่วงบ่ายถึงค่ำ ซึ่งแต่ละเดือนจะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑๐๐-๑๕๐ มิลลิเมตร สำหรับปี พ.ศ.๒๕๖๑ มีฝนตกในช่วงนี้ ๗๖๗.๘๐ มิลลิเมตร

ช่วงที่สอง เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคมเป็นช่วงที่ได้รับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยเป็นช่วงที่มีฝนตกมาก โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ปริมาณน้ำฝนสูงถึง ๑๐๐-๓๐๐ มิลลิเมตร สำหรับปี พ.ศ.๒๕๖๑ มีฝนตกในช่วงนี้ ๑,๕๒๕.๘๐ มิลลิเมตร

๒) **อุณหภูมิ** : เนื่องจากจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ในคาบสมุทรที่เป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมอย่างเต็มที่คือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากมหาสมุทรอินเดีย และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย ทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมาก อุณหภูมิเฉลี่ยจึงไม่สูงมาก และอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน และจะมีอากาศเย็นได้ในบางครั้ง

อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีในคาบ ๓๐ ปี (ปี ๒๕๓๑-๒๕๖๐) มีค่าอยู่ที่ ๒๗.๔๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๔.๑ องศาเซลเซียส สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีอุณหภูมิเฉลี่ยมีค่าอยู่ที่ ๒๗.๕๘ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๓.๙ องศาเซลเซียส

๓) **ความชื้นสัมพัทธ์** : ความชื้นสัมพัทธ์สัมพันธ์กับมวลอากาศและอิทธิพลของลมมรสุมเป็นสำคัญ ตลอดทั้งปีของจังหวัดปัตตานีจะมีความชื้นสัมพัทธ์อยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมทั้งสองฤดูคือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มรสุมทั้งสองนี้ก่อนจะพัดเข้าสู่บริเวณจังหวัดปัตตานีได้พัดผ่านทะเลและมหาสมุทรจึงได้พาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาด้วย ทำให้บริเวณจังหวัดปัตตานีมีความชื้น

สัมพัทธ์สูงเป็นเวลานาน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๐-๘๔% ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย ๙๐-๙๖% ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย ๖๐-๖๔% สำหรับปี พ.ศ.๒๕๖๑ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๑.๕๗ % ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย ๙๔.๗๗ % ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย ๖๑.๔๘ %

๔) ฝน : ปัตตานีเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออก จัดว่าเป็นจังหวัดที่มีฝนตกตลอดทั้งปี ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีฝนตกชุกกว่าในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เพราะอยู่ทางด้านตะวันออก ไม่มีภูเขาสูงใดกั้น จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมนี้เต็มที่ ทำให้มีฝนตกชุกโดยเฉพาะเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ส่วนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีฝนตกน้อยกว่าฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเพราะภูมิประเทศมีแนวเทือกเขาตะนาวศรีปิดกั้น ทำให้ได้รับกระแสลมจากมรสุมนี้ไม่เต็มที่ ปริมาณฝนเฉลี่ยของจังหวัดปัตตานีอยู่ในเกณฑ์ดี แต่หากเปรียบเทียบภายในภาคเดียวกันมีฝนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๕๖๑ ปริมาณน้ำฝนจะอยู่ในช่วง ๑,๒๘๗.๙ มิลลิเมตร ถึง ๓,๐๙๕.๒ มิลลิเมตรโดยมีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนในรอบ ๕ ปี อยู่ที่ ๒,๐๔๓.๓ มิลลิเมตร มีฝนตกเฉลี่ย ๑๔๓ วัน

- ปีที่มีฝนตกมากที่สุดคือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ วัดได้ ๓,๐๙๕.๒ มิลลิเมตร มีฝนตก ๑๗๘ วัน ปีที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือปี พ.ศ.๒๕๕๘ วัดปริมาณได้ ๑,๒๘๗.๓ มิลลิเมตร มีฝนตก ๑๓๑ วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ วัดได้ ๙๘๑.๒ มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุด คือ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ไม่มีฝนตก ปริมาณน้ำฝนสูงที่สุดใน ๑ วัน วัดได้ ๒๑๙.๒ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

- ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จังหวัดปัตตานี มีปริมาณน้ำฝนลดลงจาก ๓,๐๙๕.๒ มม./ปี ในปี ๒๕๖๐ เป็น ๒,๐๓๘.๓ มม./ปี ปริมาณฝนสูงสุด ๑๕๑.๔ มม./วัน จำนวนวันที่ฝนตกลดลงจากปีก่อน จาก ๑๗๘ วัน เป็น ๑๓๗ วัน

ตารางที่ ๑ สถิติภูมิอากาศรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

เดือน	อุณหภูมิ (เซลเซียส)				ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)		
	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	รวม	สูงสุด	วันที่ตก
มกราคม	๒๖.๔๘	๓๑.๐	๒๓.๕	๒๑.๕	๘๓.๗๗	๙๕.๑๐	๖๗.๓๒	๑๔๗.๑	๖๔.๕	๑๑ ม.ค.
กุมภาพันธ์	๒๖.๗๖	๓๒.๖	๒๒.๒	๑๘.๘	๗๗.๘๒	๙๔.๖๔	๕๔.๑๑	๖๓.๒	๖๒.๓	๒๓ ก.พ.
มีนาคม	๒๗.๘๒	๓๓.๕	๒๓.๕	๒๒.๗	๗๙.๔๙	๙๕.๑๓	๕๘.๒๓	๓๘.๖	๑๓.๑	๗ มี.ค.
เมษายน	๒๘.๑๑	๓๓.๙	๒๔.๐	๒๒.๗	๘๐.๑๒	๙๔.๙๓	๕๘.๑๓	๘๑.๔	๒๐.๓	๙ เม.ย.
พฤษภาคม	๒๘.๔๗	๓๓.๙	๒๔.๖	๒๒.๗	๘๑.๓๔	๙๔.๖๑	๖๑.๑๙	๒๒๐.๒	๘๔.๙	๗ พ.ค.
มิถุนายน	๒๘.๑๑	๓๓.๔	๒๔.๓	๒๒.๙	๘๐.๕๒	๙๔.๒๗	๕๙.๗๐	๙๓.๔	๒๕.๘	๑๗ มิ.ย.
กรกฎาคม	๒๘.๒๑	๓๓.๖	๒๔.๕	๒๓.๕	๗๘.๗๔	๙๓.๑๐	๕๗.๗๔	๑๙๓.๗	๖๒.๕	๒๘ ก.ค.
สิงหาคม	๒๘.๕๗	๓๔.๒	๒๔.๔	๒๓.๓	๗๕.๗๕	๙๒.๐๖	๕๒.๘๗	๗.๕	๔.๗	๑๙ ส.ค.
กันยายน	๒๗.๐๙	๓๒.๗	๒๓.๙	๒๒.๕	๘๒.๙๒	๙๔.๓๓	๖๑.๗๓	๑๖๓.๙	๓๒.๐	๗ ก.ย.
ตุลาคม	๒๗.๒๙	๓๒.๕	๒๔.๒	๒๒.๘	๘๕.๐๓	๙๕.๙๐	๖๕.๖๕	๓๐๙.๑	๕๘.๕	๕ ต.ค.
พฤศจิกายน	๒๗.๒๙	๓๑.๙	๒๔.๑	๒๒.๘	๘๕.๖๘	๙๖.๓๐	๖๘.๙๗	๓๒๖.๗	๑๒๖.๓	๒ พ.ย.
ธันวาคม	๒๖.๗๔	๓๑.๑	๒๓.๙	๒๒.๗	๘๗.๖๘	๙๖.๙๐	๗๒.๑๓	๓๙๓.๕	๑๕๑.๑	๓ ธ.ค.

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดปัตตานี

๑.๑.๓ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ป่าไม้ สภาพป่าส่วนใหญ่ของจังหวัดปัตตานีเป็นป่าดิบชื้น ป่าชายเลน และป่าพรุ มีเนื้อที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ทั้งสิ้น ๙๙,๖๔๘ ไร่ มีป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๕,๙๙๕.๓๗๕ ไร่ มีอุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑๓,๑๒๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี (อำเภอกะพ้อ เนื้อที่ ๘,๖๐๗ ไร่) จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส และอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว มีเนื้อที่ประมาณ ๔๓,๔๘๒ ไร่ ครอบคลุม ๓ จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี (อำเภอโคกโพธิ์ เนื้อที่ ๑๖,๓๑๒.๕๐ ไร่) จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลา มีเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑ แห่ง คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าปารังไก่อ

๒) อ่าวปัตตานี เป็นมรดกธรรมชาติที่สำคัญ ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี เศรษฐกิจ สังคม และนิเวศวิทยา เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ทางชีวภาพสูงแห่งหนึ่งของโลก เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลที่ควรแก่การอนุรักษ์จากองค์การสากลเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรแห่งโลก หรือ IUCN ทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี อ่าวปัตตานีถือว่าเป็น “อ่าวประวัติศาสตร์” เนื่องจากปรากฏหลักฐานนักเดินเรือได้ใช้เป็นที่พักหลบลมมรสุม ซ่อมแซมเรือ และเป็นที่ค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าของพ่อค้าชาติต่างๆ มาตั้งแต่สมัยลังกาสุกะจนถึงพุทธศตวรรษที่ ๒๑-๒๒ เมื่อพ่อค้าชาวตะวันตก เช่น โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ สเปน ได้เข้ามาค้าขาย ตั้งสถานีการค้า ทำให้อ่าวปัตตานีมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและมีท่าเรือที่ได้รับความนิยมจากนักเดินเรือมากมายเป็นเวลานาน อ่าวปัตตานีได้อำนวยประโยชน์ให้กับชุมชนชายฝั่งในหลากหลายรูปแบบ เช่น การประมงพื้นบ้าน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำเทียบเรือ การพักผ่อนเพื่อนันทนาการ การเป็นที่ตั้งเขตอุตสาหกรรม และชุมชนรอบอ่าวปัตตานี

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๒ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลากลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
เมือง	๙๖.๘๓๗	๔.๙๙	๐.๐๕	๑๓	๖๖	๒	๙	๑๙
ยะรัง	๑๘๓.๙๕๒	๙.๔๘	๑๕	๑๒	๗๒	๑	๑๒	-
หนองจิก	๒๓๑.๕๒๖	๑๑.๙๓	๘	๑๒	๗๖	๒	๑๑	-
โคกโพธิ์	๓๓๙.๔๑๔	๑๗.๔๙	๒๖	๑๒	๘๒	๓	๑๒	-
ยะหริ่ง	๑๙๖.๘๒๙	๑๐.๑๔	๑๔	๑๘	๘๑	๔	๑๔	-
ปะนาเระ	๑๔๔.๐๕๘	๗.๔๒	๔๓	๑๐	๕๓	๒	๘	-
มายอ	๒๑๖.๑๓๖	๑๑.๑๔	๒๙	๑๓	๕๙	๑	๑๐	-
สายบุรี	๑๗๘.๔๒๔	๙.๒๐	๕๐	๑๑	๖๔	๒	๘	๒๐
ไม้แก่น	๕๕.๒๐๑	๒.๘๔	๖๕	๔	๑๗	-	๓	-
ทุ่งยางแดง	๑๑๔.๙๗๐	๕.๙๓	๔๕	๔	๒๓	-	๔	-
กะพ้อ	๙๓.๘๑๕	๔.๘๓	๖๘	๓	๒๗	-	๓	-
แม่ลาน	๘๙.๑๙๔	๔.๖๐	๓๐	๓	๒๒	-	๓	-
รวม	๑,๙๔๐.๓๕๖	๑๐๐	-	๑๑๕	๖๔๒	๑๗	๙๖	๓๙

ที่มา ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๓ จำนวนประชากรของจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
เมืองปัตตานี	๖๕,๖๒๗	๗๐,๙๗๔	๑๓๖,๖๐๑	๔๖,๐๖๒
โคกโพธิ์	๓๓,๕๕๔	๓๕,๒๔๘	๖๘,๘๐๒	๒๐,๕๘๗
หนองจิก	๔๒,๗๓๔	๓๙,๐๙๔	๘๑,๘๒๘	๒๐,๔๖๑
ปะนาเระ	๒๓,๑๑๗	๒๓,๙๒๑	๔๗,๐๓๘	๑๑,๙๘๖
มายอ	๓๐,๔๓๑	๓๑,๑๒๘	๖๑,๕๕๙	๑๓,๖๘๓
ทุ่งยางแดง	๑๒,๑๒๖	๑๒,๕๖๕	๒๔,๖๙๑	๕,๖๘๒
สายบุรี	๓๔,๖๘๘	๓๖,๑๖๖	๗๐,๘๕๔	๑๗,๕๗๔
ไม้แก่น	๖,๓๘๒	๖,๕๕๙	๑๒,๙๔๑	๓,๓๑๒
ยะหริ่ง	๔๔,๒๘๖	๔๔,๗๔๑	๘๙,๐๒๗	๒๐,๒๕๓
ยะรัง	๔๗,๔๙๓	๔๗,๔๘๙	๙๔,๙๘๒	๒๒,๔๖๓
กะพ้อ	๙,๒๖๙	๙,๕๒๔	๑๘,๗๙๓	๔,๓๖๙
แม่ลาน	๘,๔๘๖	๘,๘๐๓	๑๗,๒๘๙	๔,๓๖๗
รวม	๓๕๘,๑๙๓	๓๖๖,๒๑๒	๗๒๔,๔๐๕	๑๙๐,๗๙๙

ที่มา ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคม

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดปัตตานีนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖๖ รองลงมาคือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๑๒.๐๙ และนับถือศาสนาคริสต์/อื่น ๆ ร้อยละ ๐.๓๕ มีมัสยิด ๗๑๗ แห่ง บาลาเซาะ ๗๓๒ แห่ง วัด ๗๖ แห่ง ที่พักสงฆ์ ๘ แห่ง และโบสถ์คริสต์ ๖ แห่ง

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง ปัตตานีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๑,๐๕๕ กิโลเมตร สามารถเดินทางสู่จังหวัดปัตตานีได้หลายวิธี ทั้งทางรถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง รถไฟ และเครื่องบิน

- **ถนน** ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงปัตตานี ๓๔๒.๘๓๒ กม. ซึ่งเป็นถนนลาดยาง ๓๔๑.๗๓๒ กม. โดยมีถนนสายหลักที่สำคัญเชื่อมต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ ถนนทางหลวงสาย๔๓ เชื่อมต่อกับจังหวัดสงขลา ถนนสาย ๔๐๙,๔๑๐ และ ๔๑๘ เชื่อมต่อกับจังหวัดยะลาและถนนสาย ๔๒ เชื่อมต่อกับจังหวัดนราธิวาส ซึ่งถนนอยู่ในสภาพดีใช้การได้ดีและมีความสะดวกในการสัญจร และถนนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงชนบทปัตตานี ๕๘๐.๑๙๒ กิโลเมตร เป็นถนนลาดยาง ๕๗๙.๕๖๐ กิโลเมตร เป็นถนนคอนกรีต ๐.๖๓๒ กิโลเมตร

- **รถไฟ** จังหวัดปัตตานีมีเส้นทางรถไฟวิ่งผ่านที่อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลาน โดยมีสถานีรถไฟสำหรับบริการ จำนวน ๕ สถานี คือ สถานีรถไฟปัตตานี (สถานีโคกโพธิ์) สถานีนาประดู่ สถานีวัดช้างให้ ป้ายหยุดรถป่าไร่ และสถานีคลองทราย

- **สนามบิน** จังหวัดปัตตานีมีสนามบินพาณิชย์ ๑ แห่ง ขนาดทางวิ่ง ๔๐x๑,๔๐๐ เมตร ซึ่งเป็นสนามบินขนาดกลาง อยู่ที่อำเภอหนองจิก ปัจจุบันใช้ในราชการทหาร สำหรับการเดินทางโดยเครื่องบิน จะใช้ท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และท่าอากาศยานจังหวัดนราธิวาส

- **ท่าเทียบเรือ** จังหวัดปัตตานีมีท่าเทียบเรือทางทะเลที่สำคัญตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานี จำนวน ๒ ท่า คือ ท่าเทียบเรือประมงปัตตานีขององค์การสะพานปลา ท่าเทียบเรือชายฝั่งปัตตานีของกรมเจ้าท่า

(เป็นท่าเทียบเรือน้ำลึก) และที่จอดพักเรือของกรมธนารักษ์ ซึ่งในอดีตมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเรือประมงและเรือบรรทุกสินค้าชายฝั่งจากจังหวัดต่างๆ ทั้งภาคใต้และภาคอื่นๆ เข้ามาขนถ่ายสัตว์น้ำ และขนถ่ายสินค้า ตลอดจนจอดพักเรือ ปัจจุบันเกิดปัญหาการตื้นเขินของร่องน้ำทำให้เรือบรรทุกสินค้า และเรือประมงขนาด ๑๘๐ ตันกรอส ไม่สามารถเข้าเทียบท่าได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๑.๔.๒ ไฟฟ้า

จังหวัดปัตตานีมีสำนักงานการไฟฟ้า ๒ สำนักงาน คือ ๑) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดปัตตานี รับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี ยะรัง ยะหริ่ง โคกโพธิ์ หนองจิก และแม่ลาน และ ๒) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสายบุรี รับผิดชอบพื้นที่อำเภอสายบุรี ปะนาละ มายอ ทุ่งยางแดง ไม้แก่น กะพ้อ มีที่ทำการไฟฟ้าทั้งหมด ๑๒ แห่ง ปี พ.ศ.๒๕๖๐ ใช้กระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น ๔๖๔,๒๗๘,๙๑๙ หน่วย และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๑๓๔,๙๖๙ ราย มีการใช้กระแสไฟฟ้าในพื้นที่ควบคุม กฟภ.ปัตตานี จำนวน ๔๑๒,๖๔๔,๘๓๘.๘๓ หน่วย จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ๑๑๕,๗๕๕ ราย และการใช้กระแสไฟฟ้าในพื้นที่ควบคุม กฟอ.สายบุรี จำนวน ๑๐๖,๘๕๐,๖๓๕.๘๘ หน่วย จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ๖๓,๑๘๕ ราย

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

มีด่านศุลกากร ๑ แห่ง ประเภทท่าเรือ ตั้งอยู่ที่ริมปากแม่น้ำปัตตานี ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี ไม่มีด่านกักกันสัตว์ แต่มีจุดตรวจสัตว์ซากสัตว์ ๑ แห่ง ที่ตั้ง ๑๕๗/๕ ต.บ่อทอง อ.หนองจิก มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

เศรษฐกิจจังหวัดปัตตานีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มูลค่า ๔๘,๕๔๙ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๖.๖๗ เมื่อเทียบกับปีก่อน ในขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศขยายตัวร้อยละ ๕.๖๘ เมื่อเทียบกับปีก่อน ปัตตานีจัดอยู่ลำดับที่ ๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน รองจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด สงขลา แต่มีมูลค่าสูงกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา นราธิวาส และสตูล และเป็นลำดับที่ ๙ ใน ๑๔ จังหวัด ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปัตตานีเฉลี่ยต่อหัว (GPP Per Capita) มีค่าเฉลี่ย ๗๕,๖๙๗ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๘ เมื่อเทียบกับปีก่อน ต่ำกว่าระดับประเทศและระดับภาค ที่มีค่าเฉลี่ย ๒๓๖,๘๑๕ บาท และ ๑๕๔,๓๗๖ บาท ตามลำดับ

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ ราคาประจำปีเท่ากับ ๔๘,๕๔๙ ล้านบาท โดยสาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด ๕ ลำดับแรกเรียงจากมูลค่าสูงสุด คือ

- สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มีมูลค่า ๑๒,๐๔๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘
- สาขาการบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ มีมูลค่า ๘,๘๔๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๓
- สาขาการศึกษา มีมูลค่า ๗,๓๖๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๖
- สาขาการขนส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีมูลค่า ๕,๕๔๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๒
- สาขาการผลิต มีมูลค่า ๔,๙๐๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๑

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ แรงงาน จังหวัดปัตตานีมีประชากรผู้มีอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป จำนวน ๔๖๑,๗๓๑ คน และเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๒๙๙,๗๕๐ คน เป็นชาย จำนวน ๑๖๙,๕๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๗ เป็นหญิง จำนวน ๑๓๐,๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔๓ ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ส่วนกำลังแรงงานปัจจุบันมีจำนวน ๒๙๙,๑๐๓ คน โดยแยกเป็น

๑) ผู้มีงานทำ จำนวน ๒๙๓,๘๓๘ คน เป็นชาย จำนวน ๑๖๗,๕๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๐๓ และเป็นหญิง จำนวน ๑๒๖,๒๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙๗

๒) ผู้ว่างงาน จำนวน ๕,๒๖๕ คน หรือร้อยละ ๑.๗๖ ของกำลังแรงงานปัจจุบัน ในจำนวนนี้เป็นชาย จำนวน ๑,๖๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๕ หญิง จำนวน ๓,๖๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๑ ของกำลังแรงงานปัจจุบัน

๓) ส่วนกำลังแรงงานที่เป็นผู้รอฤดูกาลมีจำนวน ๘๖๓ คน หรือร้อยละ ๐.๒๙

๑.๖.๒ การท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จังหวัดปัตตานี มีจำนวนนักท่องเที่ยว ๒๘๑,๙๘๘ คน (ที่พักค้างและไม่พักค้าง) รายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน ๑,๐๖๓.๑๖ ล้านบาท ซึ่งเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๐ พบว่านักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จำนวน ๙,๒๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๙ รายได้เพิ่มขึ้น ๖๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๓ เนื่องจากจังหวัดปัตตานีมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงรุกและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวโน้มการท่องเที่ยวของจังหวัดปัตตานีจากข้อมูลท่องเที่ยวจะเห็นว่าแนวโน้มนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี

- **แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม** ปัตตานีมีมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่น่าศึกษามากมาย ได้แก่ เมืองโบราณยะรัง เมืองเก่ากรือเซะ-บานา วังเก่าสมัย ๗ หัวเมือง กริชสกุลช่างปัตตานี จิตรกรรมบนเรือกอลและ (นาวาแห่งจิตวิญญาน) จิตรกรรมฝาผนังวัดโบราณที่สวยงามวิจิตร จังหวัดปัตตานียังมีศาสนสถานที่สวยงามทรงคุณค่า ได้แก่ วัดราชบุรณะ หรือ วัดช้างให้ (วัดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด) ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกรือเซะ (มัสยิดคู่พระราชวังโกตาอัสตานา) มัสยิดดาโต๊ะ (มัสยิดร่วมสมัยกับมัสยิดกรือเซะ) มัสยิดกลางปัตตานี (ที่มีสถาปัตยกรรมคล้ายคลึงทัชมาฮาลในอินเดีย) เป็นต้น

เมืองโบราณยะรัง เป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภาคใต้ ตามหลักฐานเอกสารเชื่อว่าเป็นที่ตั้งของอาณาจักรโบราณ “ลังกาสุกะ” เป็นเมืองโบราณที่มีผังเมืองรูปวงรีขนาดใหญ่ พื้นที่ประมาณ ๙ ตารางกิโลเมตร ลักษณะเมืองมีการสร้างทับซ้อนกันถึง ๓ เมือง คือ เมืองโบราณบ้านวัด เมืองโบราณบ้านจาละ และเมืองโบราณบ้านปราแว

มัสยิดกรือเซะ ตั้งอยู่ริมถนนสายปัตตานี-นราธิวาส สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คือ ระหว่าง พ.ศ.๒๑๒๑ ถึง ๒๑๓๖ ก่อสร้างเป็นแบบเสากลม ก่ออิฐถือปูนแบบตะวันออกกลาง มีหลังคาโดมซึ่งยังสร้างไม่แล้วเสร็จ

มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ริมถนนสายยะรัง-ปัตตานี ในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ.๒๔๙๗ ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ ๙ ปี พจน. นายกรัฐมนตรี จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำพิธีเปิดใช้มัสยิดกลางปัตตานี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๖ โครงสร้างมัสยิดมีลักษณะสวยงามยิ่ง ตั้งอยู่บนฐานรูปทรงคล้ายกับวิหารที่ทัชมาฮาลของอินเดีย ตรงกลางเป็นอาคารมียอดโดมขนาดใหญ่และมีโดมบริวาร ๔ ทิศ มีหอคอยอยู่สองข้างสูงเด่นเป็นสง่า และปัจจุบันได้ขยายด้านข้างออกไปทั้ง ๒ ด้าน และสร้างหออาซานพร้อมขยายสระน้ำและที่อาบน้ำละหมาด ทำให้ดูสง่างามยิ่งขึ้น

ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวหรือศาลเลงจูเกียง เป็นศาลที่ประดิษฐานรูปแกะสลักของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว พระหมอ เจ้าแม่ทับทิม ตั้งอยู่ที่ถนนอาเนาะรู อำเภอเมืองปัตตานี ทุกๆ ปีในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ จะมีงานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว โดยแห่องค์เจ้าแม่ฯ ไปตามถนนต่างๆ ทั่วเมืองปัตตานี มีการทำพิธีลุยไฟและแห่องค์เจ้าแม่ฯ ลุยน้ำข้ามแม่น้ำปัตตานี ผู้คนที่เลื่อมใสศรัทธาจากทั่วสารทิศจะแห่มาร่วมงานกันคับคั่งทุกปี

วัดช้างให้ หรือวัดราชบุรณะ ตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายหาดใหญ่-สุไหงโก-ลก หรือทางรถยนต์สายปัตตานี -นาประดู-ยะลา สร้างขึ้นมากกว่า ๓๐๐ ปี ภายในวิหารมีรูปปั้นหลวงปู่ทวดขนาดเท่าองค์จริงตามประวัติเล่าว่า ท่านได้แสดงปาฏิหาริย์ในครั้งที่เดินทางด้วยสำเภาไปกรุงศรีอยุธยา ระหว่างทางเกิดพายุทำให้อาหารและน้ำดื่มถูกลมพัดตกทะเล ท่านจึงแสดงปาฏิหาริย์หย่อนเท้าลงไปในทะเล น้ำในบริเวณนั้นได้

กลายเป็นน้ำจืด ทำให้ชื่อเสียงขจรขยายไปทั่ว ผู้มานมัสการยังสามารถเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมของสุญปมณฑป
เจดีย์ และหอรบขัง ซึ่งงดงามเป็นอย่างยิ่ง

- แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ปัตตานีมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายจากทะเล
จรดขุนเขา อาทิ หาดทะเลกาโปร้ หาดแม่แม ที่มีโขดหินเป็นประติมากรรมทางธรรมชาติที่สวยงามและมี
เสน่ห์ แหลมตาชี ซึ่งเป็นแหลมที่สามารถสัมผัสแสงแรกและแสงสุดท้ายของพระอาทิตย์โดยยืนตรงจุดเดียวกัน
ตลอดจนสามารถสัมผัสวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านที่เรียบง่าย สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ปัตตานี
มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พิชิตยอดเขาสันกาลาคีรี ณ อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว กิจกรรม
“พายเรือแคนู-ซีลัคยัก ลากอและลอดอุโมงค์ธรรมชาติกลางป่าชายเลนยะหริ่ง” ณ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ
ป่าชายเลนยะหริ่ง

๑.๖.๓ วัฒนธรรม

งานประเพณีและกิจกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ งานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว
ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี เทศกาลสงกรานต์น้ำหลวงพุ่มพวดวัดช้างให้ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี
ประเพณีชักพระของอำเภอโคกโพธิ์ ซึ่งจัดในช่วงวันออกพรรษาของทุกปี ส่วนประเพณีของชาวไทยมุสลิม
ประกอบด้วย พิธีการเกิด และการโกนผมไฟ การเข้าสู่หน้ดหรือมาโซะยารี ซึ่งเป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งของ
ศาสนาอิสลามที่มุสลิมทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีชื่อเสียงหลายกิจกรรม
การเล่นพื้นเมืองที่สำคัญ คือ ดิเกิร์ฮูลูหรือลิเกฮูลู ร้องเง็ง มะโย่ง

อาหารประจำถิ่นที่สำคัญ คือ นาซิดาแม ไก่ก้อและ สะเต๊ะเนื้อ ซอเลาะพริกหยวก รอยะ
ข้าวย่า โรตีมะตะบะ โรตีปาแย ชาชัก ชัมบูชะ กรือเป๊ะ และบูดู

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ คริวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๕ จำนวนคริวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	จำนวนคริวเรือน	จำนวนคริวเรือน เกษตรกร	ร้อยละจำนวน คริวเรือนเกษตรกร	จำนวนแรงงาน ภาคเกษตร (ราย)
เมืองปัตตานี	๔๖,๐๖๒	๘,๑๕๓	๑๗.๗๐	๓๒,๖๒๑
โคกโพธิ์	๒๐,๕๘๗	๑๒,๙๙๑	๖๓.๑๐	๔๕,๔๕๓
หนองจิก	๒๐,๔๖๑	๘,๓๖๘	๔๐.๙๐	๖๑,๑๓๔
ปะนาเระ	๑๑,๙๘๖	๗,๑๖๐	๕๙.๗๔	๒๗,๖๒๕
มายอ	๑๓,๖๘๓	๙,๑๗๑	๖๗.๐๒	๓๔,๙๕๕
ทุ่งยางแดง	๕,๖๘๒	๓,๙๓๕	๖๙.๒๕	๑๓,๓๒๔
สายบุรี	๑๗,๕๗๔	๑๐,๑๑๐	๕๗.๕๓	๓๖,๘๒๐
ไม้แก่น	๓,๓๑๒	๒,๕๘๘	๗๘.๑๔	๖,๐๓๘
ยะหริ่ง	๒๐,๒๕๓	๙,๕๕๔	๔๗.๑๗	๓๑,๖๘๓
ยะรัง	๒๒,๔๖๓	๑๒,๘๘๐	๕๗.๓๔	๖๗,๐๗๖
กะพ้อ	๔,๓๖๙	๓,๗๐๑	๘๔.๗๑	๙,๓๕๖
แม่ลาน	๔,๓๖๗	๓,๐๑๙	๖๙.๑๓	๑๓,๙๕๐
รวม	๑๙๐,๗๙๙	๙๑,๖๓๐	๔๘.๐๒	๓๘๐,๐๓๓

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร จังหวัดปัตตานีมีเนื้อที่ถือครองการเกษตร จำนวน ๗๕๘,๔๓๗ ไร่ เป็นเนื้อที่ทำการเกษตรจริง จำนวน ๖๒๐,๐๔๗ ไร่ แบ่งเป็นเนื้อที่ปลูกข้าว ๙๓,๘๘๖ ไร่ ไม้ผล ๓๙,๔๓๕ ไร่ ไม้ยืนต้น ๔๒๑,๗๙๐ ไร่ พืชไร่ ๕,๙๔๕ ไร่ พืชผัก ๕,๒๘๒ ไร่ เนื้อที่ทำเกษตรอื่นๆ ๕๓,๗๐๙ ไร่ และมีเนื้อที่ถือครองการเกษตรที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ๑๓๘,๓๙๐ ไร่

ตารางที่ ๖ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดปัตตานี

อำเภอ	เนื้อที่ถือครองการเกษตร (ไร่)	ข้าว (ไร่)	ไม้ผล (ไร่)	ไม้ยืนต้น (ไร่)	พืชไร่ (ไร่)	พืชผัก (ไร่)	เนื้อที่ทำการเกษตรอื่นๆ (ไร่)
เมืองปัตตานี	๓๘,๙๗๗	๓,๘๗๒	๑,๒๖๙	๕,๘๖๓	๗๗๕	๑,๑๓๐	๑๐,๘๘๐
โคกโพธิ์	๑๐๘,๔๗๔	๑๓,๓๐๔	๗,๒๗๙	๗๙,๕๙๕	๘๖๕	๑,๐๔๔	๕,๐๒๕
มายอ	๘๖,๕๖๘	๑๔,๕๕๘	๔,๐๙๙	๔๕,๗๖๙	๒๕๗	๒๒๕	๔๗๒
หนองจิก	๘๐,๙๖๙	๖,๖๕๑	๒,๒๕๓	๓๒,๗๙๑	๒๗๖	๑๗๐	๑๔,๑๔๑
ปะนาเระ	๔๑,๒๙๒	๑๖,๕๕๘	๖๓๐	๑๙,๘๘๑	๘๒๖	๑๓๕	๑,๕๒๔
สายบุรี	๗๕,๗๗๒	๘,๕๙๑	๗,๖๕๐	๔๕,๘๕๗	๖๗๘	๕๙๑	๓,๓๒๗
ยะรัง	๘๑,๗๖๗	๕,๔๘๗	๔,๒๗๖	๕๖,๔๓๘	๑๙๗	๓๙๕	๒,๖๐๗
ยะหริ่ง	๖๘,๕๙๕	๑๒,๓๓๖	๘๙๕	๒๒,๗๐๐	๕๒๑	๗๗๔	๑๐,๔๐๒
ไม้แก่น	๒๒,๕๑๓	๒,๑๙๐	๑,๕๐๐	๙,๕๕๐	๔๓๐	๑๓๐	๒,๖๔๕
ทุ่งยางแดง	๕๖,๐๔๕	๒,๔๑๙	๑,๔๙๕	๓๕,๒๓๒	๕๖๗	๓๐๔	๑,๙๐๒
แม่ลาน	๔๒,๙๔๕	๓,๖๘๘	๓,๐๒๔	๒๙,๔๖๖	๘๗	๒๕๔	๖๖๐
กะพ้อ	๕๔,๕๓๐	๔,๒๓๒	๕,๐๖๕	๓๘,๖๔๘	๔๖๖	๑๓๐	๑๘๐
รวม	๗๕๘,๔๓๗	๙๓,๘๘๖	๓๙,๔๓๕	๔๒๑,๗๙๐	๕,๙๔๕	๕,๒๘๒	๕๓,๗๐๙

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ โครงการเขื่อนปัตตานีของกรมชลประทาน ซึ่งเป็นเขื่อนทดน้ำเพื่อส่งน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร มีบานระบายน้ำ จำนวน ๗ ช่อง สามารถระบายน้ำสูงสุดได้ ๑,๗๕๐ ลูกบาศก์เมตร/วินาที ทำการบริหารจัดการน้ำร่วมกับเขื่อนเก็บกักน้ำบางกลางของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ในการจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภค-บริโภค และการรักษาสภาพแวดล้อม ให้กับพื้นที่ทางการเกษตรของจังหวัดปัตตานี ประมาณ ๓๘๓,๘๒๒ ไร่

แหล่งน้ำขนาดกลาง ๑ แห่ง คือ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำสายบุรีตอนล่างเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีเนื้อที่ชลประทาน ๔๙,๕๑๔ ไร่

แหล่งน้ำขนาดเล็ก จำนวน ๗๘ แห่ง เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำในพื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ชลประทาน ๘,๐๕๐ ไร่

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่นๆ

๑) แม่น้ำ จังหวัดปัตตานีมีแม่น้ำ ๒ สาย ได้แก่

- แม่น้ำปัตตานี มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรีบริเวณรอยต่อ เขตแดนประเทศไทย - มาเลเซีย ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไหลจากทางทิศใต้ไปทางทิศเหนือ ผ่านอำเภอเบตง ธารโต บันนังสตา กรงปินัง

- แม่น้ำสายบุรี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ในเขตอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส มีความยาวประมาณ ๑๘๖ กิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอจะนะ ศรีสาคร รือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และอำเภอรามัน

จังหวัดยะลา ไหลลงสู่ทะเล ที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๔,๖๐๐ ตารางกิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปี ใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

๒) คลอง

- คลอง D๑ (คลองท่าเรือ) เป็นคลองที่กรมชลประทานได้พัฒนาชุดคลองเป็นคลองระบายน้ำสายใหญ่ โดยเพิ่มเพิ่มความยาวจากต้นน้ำที่บ้านห้วยน้ำเย็น ตำบลบุโละบุโย อำเภอนงจิก ไปยังบ้านควนโนรี ตำบลควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ เพื่อให้รับน้ำจากบริเวณต้นน้ำได้มากขึ้น มีความยาว ๔๒ กิโลเมตร ไหลจากทิศใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอโคกโพธิ์ ลงสู่ทะเลที่บ้านท่ายามู อำเภอนงจิก สภาพลำน้ำมีคลองสาขาย่อยหลายสาขาทำให้มีน้ำตลอดปี

- คลอง D๒ (คลองบางเขา) เดิมต้นน้ำอยู่บริเวณบ้านปะแดลา ตำบลบ่อทอง อำเภอนงจิก กรมชลประทานได้พัฒนาชุดคลองเป็นคลองระบายน้ำสายใหญ่ และเพิ่มความยาวไปทางต้นน้ำที่บ้านทองหลา ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน ไหลจากทิศใต้ไปทิศเหนือ ผ่านอำเภอนงจิก เข้าไปรวมกับคลองกาแล และคลองท่ายามู ลงทะเลที่บ้านต้นหยงเปาว์ เป็นคลองที่มีน้ำตลอดปี ใช้ในการเกษตรกรรม และการประมง ในอดีตสองฝั่งคลองเป็นอยู่อาศัยที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี

- คลองต้นหยง ต้นน้ำอยู่ที่เขาบูเกะกาบอ และเขาหินขาวที่บ้านน้ำใส ตำบลลูโบะยิไร อำเภอมายอ ได้รับการพัฒนาจากกรมชลประทาน ทำการขุดลอกเป็นคลองระบายน้ำสายใหญ่ เรียกว่าคลอง D๓ มีความยาวประมาณ ๕๓ กิโลเมตร ไหลไปทางทิศเหนือไปตามคลองน้ำใสเดิม รวมกับคลองเข้าวัง ผ่านตัวอำเภอมายอ ไปรวมกับคลองกระเสาะ ที่บ้านถนน ตำบลถนน ไหลผ่านบ้านโต๊ะกอต้า บ้านต้นหยงตาลอ แล้วรวมกับคลองสาบัน ไหลเลี้ยวไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ไหลลงคลองยามู และไปลงทะเลที่อ่าวบางปู บ้านตาโละอาโฮ อำเภอยะหริ่ง

- คลองตุง หรือคลองหนองจิก ต้นน้ำแยกจากแม่น้ำปัตตานี ที่ตำบลยาปี อำเภอนงจิก ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือผ่านตำบลลิปะสะโง เกาะเปาะ และตุง ไหลออกทะเลที่ตำบลบางตาวา อำเภอนงจิก ปัจจุบันสภาพคลองตื้นเขิน เนื่องจากน้ำเปลี่ยนทิศทาง ทำให้น้ำเค็มรุกล้ำเข้ามามาก กรมชลประทานได้ทำโครงการป้องกันน้ำเค็ม โดยสร้างประตูระบายน้ำที่บ้านตุงป้องกันไว้เพื่อให้สามารถใช้น้ำจืดเพื่อการเกษตรกรรมได้

- คลองใหม่ (คลองสุโหงบารู) เป็นการขุดเชื่อมแม่น้ำปัตตานีในสมัยการปกครอง ๗ หัวเมือง เนื่องจากลำน้ำปัตตานีเดิมเมื่อไหลผ่านถึงบ้านปริกก็จะไหลวกกลับไปยังอำเภอนงจิก แล้วจึงแยกมาออกที่บ้านอาเนาะบุโละ ตำบลยะรัง สู่ปากน้ำเมืองปัตตานี ดังนั้นเรือที่มาจากชายฝั่งเมืองปัตตานีต้องผ่านด่านภาษีของนงจิก เรือเหล่านี้ต้องเสียภาษีให้แก่เมืองนงจิก ทำให้เมืองปัตตานีขาดผลประโยชน์ในการเก็บภาษี เจ้าเมืองปัตตานีสมัยนั้นจึงสั่งให้ขุดคลองลัดขึ้นตรงบ้านคลองใหม่สู่ตำบลยะรัง เขตพื้นที่เมืองปัตตานี ความยาว ๗ กิโลเมตร

- คลองปาเราะและคลองกรือเซะ คลองกรือเซะมีต้นน้ำแยกมาจากคลองมานิง ที่บ้านปาแดบองอ ตำบลตะลูโบะ ไหลขึ้นไปทางทิศเหนือผ่านบ้านจือโระ ตำบลบานา และบ้านกรือเซะ ตำบลต้นหยงลูโละ ส่วนคลองปาเราะ มีต้นน้ำมาจากอำเภอยะรัง ไหลผ่านตำบลกะมียอ โดยไหลมารวมกันที่บ้านดี ตำบลบาราโหม และออกสู่ทะเลที่อ่าวปัตตานี

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ การปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๒

ยางพารา

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๓๕๖,๖๙๐	๓๔๕,๗๔๕	๓๔๓,๕๙๒	ลดลง ๐.๖๒
ผลผลิต (ตัน)	๗๔,๓๕๑.๒๘	๗๘,๘๓๑.๐๘	๗๘,๐๘๒.๗๕	ลดลง ๐.๙๕
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๒๓๕.๕๘	๒๒๕.๖๗	๒๒๕.๑๖	ลดลง ๐.๒๑
ราคา (บาท/กก.)	๔๘.๐๐	๔๕.๘๖	๔๕.๕๔	ลดลง ๐.๗๐
มูลค่า (ล้านบาท)	๓,๕๖๘.๘๖	๓,๖๑๕.๐๑	๓,๕๔๔.๒๒	ลดลง ๑.๙๖

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๓๔๓,๕๙๒ ไร่ ลดลงร้อยละ ๐.๖๒ ผลผลิตจำนวน ๗๘,๐๘๒.๗๕ ตัน ลดลงร้อยละ ๐.๙๕ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๒๕.๑๖ กิโลกรัม ลดลง ร้อยละ ๐.๒๑ ราคา ๔๕.๕๔ บาท/กิโลกรัม ลดลงร้อยละ ๐.๗๐ มูลค่ารวม ๓,๕๔๔.๒๒ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๑.๙๖

ข้าวนาปี

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๘๒,๙๗๓	๗๖,๐๕๐	๗๔,๗๘๑	ลดลง ๑.๖๗
ผลผลิต (ตัน)	๓๐,๔๓๒.๕๖	๓๔,๘๓๗.๑๒	๓๓,๙๐๓.๘๖	ลดลง ๒.๖๘
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๓๗๐.๐๐	๔๕๐.๐๘	๔๕๕.๖๕	เพิ่มขึ้น ๑.๒๔
ราคา (บาท/กก.)	๘.๔๘	๘.๕๓	๑๐.๒๒	เพิ่มขึ้น ๑๙.๘๑
มูลค่า (ล้านบาท)	๒๖๑.๐๓	๒๙๙.๑๐	๓๔๕.๙๒	เพิ่มขึ้น ๑๕.๖๕

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๗๔,๗๘๑ ไร่ ลดลงร้อยละ ๑.๖๗ ผลผลิตจำนวน ๓๓,๙๐๓.๘๖ ตัน ลดลงร้อยละ ๒.๖๘ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔๕๕.๖๕ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๒๔ ราคา ๑๐.๒๒ บาท/กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๙.๘๑ มูลค่ารวม ๓๔๕.๙๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕.๖๕

ข้าวนาปรัง

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑๔,๕๒๓	๑๕,๕๕๑	๑๙,๑๐๕	เพิ่มขึ้น ๒๒.๘๕
ผลผลิต (ตัน)	๖,๕๘๕	๗,๖๓๖.๑๕	๑๑,๐๓๕.๕๘	เพิ่มขึ้น ๔๔.๕๒
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๕๓	๕๑๖	๕๕๑	เพิ่มขึ้น ๖.๗๘
ราคา (บาท/กก.)	๘.๘๙	๙.๐๙	๑๐.๐๗	เพิ่มขึ้น ๑๐.๗๘
มูลค่า (ล้านบาท)	๗๙.๙๖	๖๙.๘๘	๑๑๑.๗๕	เพิ่มขึ้น ๕๙.๙๒

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๑๙,๑๐๕ ไร่ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๒.๘๕ ผลผลิตจำนวน ๑๑,๐๓๕.๕๘ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๔.๕๒ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๕๕๑ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๗๘ ราคา ๑๐.๐๗บาท/กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๗๘ มูลค่ารวม ๑๑๑.๗๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๙.๙๒

ปาล์มน้ำมัน

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑๙,๓๖๘	๑๙,๓๖๘	๒๑,๘๓๙	เพิ่มขึ้น ๑๒.๗๖
ผลผลิต (ตัน)	๓๓,๐๐๒.๒๕	๒๙,๐๕๗.๐๒	๔๖,๑๘๕.๓๐	เพิ่มขึ้น ๕๘.๙๕
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๒,๐๑๔	๒,๐๔๘	๒,๑๘๘	เพิ่มขึ้น ๖.๘๔
ราคา (บาท/กก.)	๔.๐๙	๔.๐๙	๓.๑๒	ลดลง ๒๓.๗๒
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๓๔.๙๘	๑๓๔.๙๘	๑๗๖.๐๑	เพิ่มขึ้น ๓๐.๔๐

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๒๑,๘๓๙ ไร่ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๒.๗๖ ผลผลิตจำนวน ๔๖,๑๘๕.๓๐ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๘.๙๕ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒,๑๘๘ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๘๔ ราคา ๓.๑๒บาท/กิโลกรัม ลดลงร้อยละ ๒๓.๗๒ มูลค่ารวม ๑๗๖.๐๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๐.๔๐

มะพร้าวแก่

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๕๓,๘๖๕	๕๒,๒๒๕	๕๕,๐๐๖	เพิ่มขึ้น ๕.๓๓
ผลผลิต (ตัน)	๕๒,๐๗๕.๗๕	๕๐,๘๘๘.๔๑	๕๑,๔๔๗.๗๕	เพิ่มขึ้น ๑.๐๘
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๑,๐๔๘	๑,๐๓๘	๑,๐๒๐	ลดลง ๑.๘๓
ราคา (บาท/กก.)	๑๑.๔๙	๗.๙๓	๕.๐๙	ลดลง ๓๕.๘๑
มูลค่า (ล้านบาท)	๖๐๒.๑๓	๖๐๒.๑๓	๒๖๑.๙๕	ลดลง ๕๖.๕๐

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๕๕,๐๐๖ ไร่ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕.๓๓ ผลผลิตจำนวน ๕๑,๔๔๗.๗๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๐๘ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๑,๐๒๐ กิโลกรัม ลดลง ร้อยละ ๑.๘๓ ราคา ๕.๐๙ บาท/กิโลกรัม ลดลงร้อยละ ๓๕.๘๑ มูลค่ารวม ๒๖๑.๙๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๖.๕๐

ทุเรียน

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๙,๖๕๒	๙,๖๕๒	๙,๘๑๙	เพิ่มขึ้น ๑.๗๓
ผลผลิต (ตัน)	๓,๘๘๐.๔๐	๓,๘๑๙.๐๑	๔,๑๗๘.๓๖	เพิ่มขึ้น ๙.๔๑
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๕๖	๔๔๘	๕๗๐	เพิ่มขึ้น ๒๗.๒๓
ราคา (บาท/กก.)	๔๖.๑๗	๕๓.๘๓	๕๔.๔๔	เพิ่มขึ้น ๑.๑๓
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๘๖.๒๑	๒๑๙.๐๖	๓๒๓.๗๘	เพิ่มขึ้น ๔๗.๘๐

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๙,๘๑๙ไร่ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๗๓ ผลผลิตจำนวน ๔,๑๗๘.๓๖ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๔๑ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๕๗๐ กิโลกรัม เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๗.๒๓ ราคา ๕๔.๔๔ บาท/กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๑๓ มูลค่ารวม ๓๒๓.๗๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔๗.๘๐

ลองกอง

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑๕,๕๔๙	๑๕,๕๐๙	๑๔,๑๔๒	ลดลง ๘.๘๑
ผลผลิต (ตัน)	๗,๐๖๓.๓๒	๖,๙๖๑.๙๓	๖,๑๒๓.๖๕	ลดลง ๑๒.๐๔
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๐๑.๖๗	๔๐๒.๘๓	๔๔๔.๐๒	เพิ่มขึ้น ๑๐.๒๓
ราคา (บาท/กก.)	๒๕.๒๐	๒๕.๒๐	๒๓.๓๒	ลดลง ๗.๔๖
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๗๘.๕๑	๑๗๖.๓๘	๑๓๙.๐๔	ลดลง ๒๑.๑๗

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๑๔,๑๔๒ ไร่ ลดลง ร้อยละ ๘.๘๑ ผลผลิตจำนวน ๖,๑๒๓.๖๕ ลดลงร้อยละ ๑๒.๐๔ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔๔๔.๐๒ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๒๓ ราคา ๒๓.๓๒ บาท/กิโลกรัม ลดลงร้อยละ ๗.๔๖ มูลค่ารวม ๑๓๙.๐๔ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๒๑.๑๗

เงาะ

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑,๖๓๙	๑,๖๓๙	๑,๖๔๓	เพิ่มขึ้น ๐.๒๔
ผลผลิต (ตัน)	๖๓๒.๒๓	๖๒๒.๒๒	๖๓๘.๖๘	เพิ่มขึ้น ๒.๖๕
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๓๖๙	๓๕๗	๔๐๐	เพิ่มขึ้น ๑๒.๐๔
ราคา (บาท/กก.)	๑๓.๐๗	๑๑.๙๘	๑๒.๕๓	ลดลง ๔.๕๙
มูลค่า (ล้านบาท)	๘.๕๘	๘.๔๖	๗.๘๘	ลดลง ๖.๘๖

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูก จำนวน ๑,๖๔๓ ไร่ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๒๔ ผลผลิตจำนวน ๖๓๘.๖๘ ลดลงร้อยละ ๒.๖๕ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔๐๐ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๐๔ ราคา ๑๒.๕๓ บาท/กิโลกรัม ลดลงร้อยละ ๔.๕๙ มูลค่ารวม ๗.๘๘ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๖.๘๖

มังคุด

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	ร้อยละของปี ๒๕๖๒
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๒,๓๗๓	๒,๓๗๓	๒,๓๗๓	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
ผลผลิต (ตัน)	๑,๐๗๗.๗๑	๑,๐๘๒.๔๕	๑,๐๙๗.๖๘	เพิ่มขึ้น ๑.๔๗
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๒๑	๔๑๖	๔๒๑	เพิ่มขึ้น ๑.๒๐
ราคา (บาท/กก.)	๑๒.๖๑	๑๒.๖๑	๑๒.๕๘	ลดลง ๐.๒๔
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๓.๔๑	๑๓.๔๕	๑๓.๖๓	เพิ่มขึ้น ๑.๓๔

ข้อมูลปี ๒๕๖๒ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่า เนื้อที่เพาะปลูกคงเดิม จำนวน ๒,๓๗๓ ไร่ ผลผลิตจำนวน ๑,๐๙๗.๖๘ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๔๗ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔๒๑ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๒๐ ราคา ๑๒.๕๘ บาท/กิโลกรัม ลดลงร้อยละ ๐.๒๔ มูลค่ารวม ๑๓.๖๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๓๔

ตารางที่ ๗ สรุปการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๒

ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ยางพารา	๓๗,๒๕๖	๓๔๓,๕๙๒	๓๑๘,๐๗๔	๗๘,๐๘๒.๗๕	๒๔๕.๑๖	๔๕.๕๔	๓,๕๔๔.๒๒
ข้าวนาปี	๑๙,๓๒๙	๗๔,๗๘๑	๗๔,๗๘๑	๓๓,๙๐๓.๘๖	๔๕๕.๖๕	๑๐.๒๒	๓,๔๕๕.๙๒
ข้าวนาปรัง	๔,๖๔๓	๑๙,๑๐๕	๑๙,๑๐๕	๑๑,๐๓๕.๕๘	๕๕๑	๑๐.๐๗	๑,๑๑๑.๗๕
ปาล์มน้ำมัน	๓,๐๒๔	๒๒,๘๓๙	๑๙,๙๐๖	๔๖,๑๘๕.๓๐	๒,๑๘๘	๓.๑๒	๑,๓๖๖.๐๑
มะพร้าวแก่	๒๔,๕๕๑	๕๕,๐๐๖	๕๐,๔๔๗	๕๑,๔๔๗.๗๕	๑,๐๒๐	๕.๐๙	๒,๖๖๑.๙๕
เงาะ	๒,๔๒๗	๑,๖๔๓	๑,๕๗๑	๖๓๘.๖๘	๔๐๐	๑๒.๕๓	๗.๘๘
ทุเรียน	๔,๗๒๒	๙,๘๑๙	๖,๙๐๒	๔,๑๗๘.๓๖	๕๗๐	๕๔.๔๔	๓,๒๓๓.๗๘
ลองกอง	๑๒,๑๑๒	๑๔,๑๔๒	๑๓,๗๑๓	๖,๑๒๓.๖๕	๔๔๔.๐๒	๒๓.๓๒	๑,๓๙๙.๐๔
มังคุด	๓,๖๐๙	๒,๓๗๓	๒,๓๒๓	๑,๐๙๗.๖๘	๔๒๑	๑๒.๕๘	๑๓.๖๓

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๔.๒ การปลูกสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๓

สถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ปัจจุบันในจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมปริมาณสัตว์เลี้ยงในปี ๒๕๖๓ มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา อันเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร จึงสนับสนุนให้เกษตรกรเพิ่มปริมาณจำนวนพ่อแม่พันธุ์ เหตุมาจากแรงจูงใจจากภาวะราคาสัตว์สูงขึ้น ควบคู่กับการบริโภคภายในจังหวัดที่มีอัตราสูงขึ้น ทำให้มีการเพิ่มปริมาณสัตว์เลี้ยงมากขึ้น โดยเฉพาะโค แพะ แกะ ไก่เนื้อ ถึงแม้ว่าจะมีการสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ซึ่งเป็นที่ต้องการของประชาชนแล้วก็ตามก็ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในจังหวัด ซึ่งมีผลทำให้ต้องนำสัตว์จากต่างจังหวัดเข้ามาในพื้นที่

ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๓ แบ่งเป็นชนิดสัตว์ที่สำคัญๆ ดังนี้

๑. โคเนื้อ จำนวน ๖๔,๘๘๙ ตัว มีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา การเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาโคเนื้อสูงขึ้น จึงส่งเสริมให้มีการเพิ่มปริมาณผลิตสัตว์ โดยใช้วิธีการผสมเทียมซึ่งเป็นการผลิตโคเนื้อที่มีคุณภาพ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และมีโคเนื้อบางส่วนที่นำเข้ามาในจังหวัดเพื่อจำหน่าย ทำพันธุ์หรือเข้าโรงฆ่าสัตว์เพื่อสนองความต้องการบริโภคในจังหวัด

๒. กระบือ มีปริมาณการเลี้ยง ๑,๖๒๓ ตัว ลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีการเลี้ยงเพียงบางพื้นที่เท่านั้น การเลี้ยงกระบือของเกษตรกรเป็นแบบปล่อยทุ่ง ไม่เจาะจงผูก กระบือจะไม่กลับเข้าคอกช่วงเย็นเนื่องจากช่วงที่ผ่านมาเป็นช่วงหน้าแล้ง กระบือจะหาแหล่งน้ำสำหรับการนอน และลักษณะคอกของเกษตรกรจะไม่มั่นคง จึงทำให้การเลี้ยงมีปริมาณลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

๓. แพะ มีจำนวน ๔๘,๗๐๘ ตัว เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๒ ปริมาณเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเป็นเกษตรกรรายย่อย เกษตรกรที่เลี้ยงพันธุ์แพะเนื้อหรือแพะเนื้อลูกผสมทั่วไป รายละเอียด ๑-๕ ตัว เลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็ม โดยใช้พ่อพันธุ์ผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ บางส่วนใช้วิธีผสมเทียม

๔. แกะ มีจำนวน ๑๖,๔๓๑ ตัว มีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เป็นการเลี้ยงแกะลูกผสมเป็นฝูง โดยมีพ่อพันธุ์คุมฝูง และให้ผลผลิตไม่แน่นอน

๕. สุกร มีจำนวน ๔,๔๔๘ ตัว ปริมาณการเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคาสุกรมีชีวิตหน้าฟาร์มราคาสูงขึ้น คาดว่าปริมาณการเลี้ยงจะไม่เพิ่มขึ้น คงมีแต่เฉพาะรายที่เลี้ยงอยู่เดิม โดยปรับปริมาณการเลี้ยงให้เข้ากับสถานการณ์ด้านราคาและต้นทุนด้านอาหารสัตว์

๖. ไก่เนื้อ จำนวน ๓๒๗,๐๗๗ ตัว มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อเพิ่มขึ้น การผลิตไก่เนื้อในจังหวัดปัตตานีเป็นระบบฟาร์มพันธสัญญา เกษตรกรรายย่อยเป็นผู้ลงทุนสร้างโรงเรือนและเป็นผู้เลี้ยง ผู้ประกอบการเอกชนรับซื้อผลผลิตแบบประกันราคา ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเดิมไม่มีรายใหม่ แต่จะเพิ่มปริมาณการผลิตไก่เนื้อเพื่อตอบสนองตลาดผู้บริโภค

๗. ไก่พื้นเมือง มีจำนวน ๓ ตัว เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๒ มีปริมาณการเลี้ยงลดลง ในขณะที่รัฐบาลมีการส่งเสริมการเลี้ยงไก่นม และรณรงค์การบริโภคนมเพื่อสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

๘. ไก่พื้นเมือง มีจำนวน ๗๑๖,๔๙๒ ตัว ปริมาณการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมี ปริมาณลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยหลังบ้านเพื่อบริโภคในครัวเรือนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จากการส่งเสริมจากภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีการลงทุนเพื่อขยายผลผลิตทางค้า

๙. เป็ดเทศ มีจำนวน ๒๓๘,๑๒๕ ตัว ปริมาณการเลี้ยงเป็ดเทศเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและเหลือถึงจำหน่าย เป็นเกษตรกรรายเดิม ไม่มีการลงทุนเลี้ยงเชิงการค้า

๑๐. เป็ดไข่ มีจำนวน ๔๔,๒๖๕ ตัว ปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากไข่เป็ดเป็นที่ต้องการบริโภคในพื้นที่ ราคาไม่แปรปรวน เกษตรกรสามารถลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ได้โดยใช้วัสดุที่หาได้ในพื้นที่ เช่น ผลพลอยได้จากการทำการประมง

ตารางที่ ๘ การปลูกรัฐของจังหวัด ปี ๒๕๖๓

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)
โคเนื้อ	๑๗,๖๘๘	๖๔,๘๘๙
โคนม	๑	๓
กระบือ	๒๐๙	๑,๖๒๓
สุกร	๑๕๕	๔,๔๔๘
ไก่	๓๒,๓๗๒	๑,๐๔๓,๕๖๙
เป็ด	๑๕,๗๔๙	๒๘๒,๓๙๐
แพะ	๙,๖๕๕	๔๘,๗๐๘
แกะ	๓,๗๕๑	๑๖,๔๓๑

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี

๒.๔.๓ การประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๓

ศักยภาพด้านการประมงที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการประมงน้ำจืด

๑) การประมงทะเล จังหวัดปัตตานีมีท่าเทียบเรือซึ่งเรือประมงทะเลขนาดใหญ่สามารถเข้าเทียบท่าได้ นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้แหล่งทำการประมงในอ่าวไทยและแหล่งทำการประมงระหว่างประเทศ เรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็ก จึงหมุนเวียนเข้ามาเทียบท่าจังหวัดปัตตานี เพื่อขนถ่ายสินค้าสัตว์น้ำจำนวนมาก การประมงทะเลประกอบด้วยกลุ่มชาวประมง ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

๑.๑) กลุ่มชาวประมงพาณิชย์ จำนวน ๙๙๓ ลำ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานี และอำเภอสายบุรีเรือประมงส่วนใหญ่ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ในการทำประมง เช่น อวนล้อมจับ อวนครอบปลาเกตุ อวนครอบหมึก อวนลาก ลอบ และเบ็ด

ตารางที่ ๙ ปริมาณสัตว์น้ำและมูลค่าของการทำประมงทะเล ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

ปี	สัตว์น้ำที่นำขึ้นท่าเทียบเรือ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๕๙	๑๕๑,๙๙๔	๙,๕๑๓.๙๘
๒๕๖๐	๗๗,๖๓๒	๒,๗๑๑.๔๗
๒๕๖๑	๙๒,๐๗๓	๓,๕๖๓.๑๘
๒๕๖๒	๑๐๓,๔๑๖	๓,๗๕๔.๖๒
๒๕๖๓	๘๒,๘๙๑	๒,๘๘๐.๓๐
รวม	๕๐๘,๐๐๖	๒๒,๔๒๓.๕๕

ที่มา สถิติ กรมประมง

ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเทียบเรือปัตตานี ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ จำนวน ๘๒,๘๙๑ เมตริกตัน มูลค่า ๒,๘๘๐.๓๐ ล้านบาท ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่า ลดลงจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒๐,๕๒๕ เมตริกตัน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๕ มีมูลค่าลดลงจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๘๗๔.๓๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๙

๑.๒) กลุ่มชาวประมงพื้นบ้านที่ได้รับการจัดทะเบียนและต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาปัตตานี จำนวน ๓,๐๒๙ ลำ ส่วนใหญ่กระจายอยู่ตามชายฝั่งทะเลในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี หนองจิก สายบุรี ไม้แก่น ยะหริ่ง และปะนาเระ ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือประมงได้แก่ อวนลอยปลาทุ อวนลอยปลาเกตุ อวนลอยกุ้ง อวนจมปู ตกหมึก และเบ็ด

๒) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สามารถสร้างอาชีพให้กับเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก สัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยงกันมาก คือ กุ้งทะเล และปลากะพงขาว

๒.๑) การเลี้ยงกุ้งทะเล มีฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลจากการขึ้นทะเบียนกับกรมประมง ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ จำนวน ๙๔ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์ม ๑,๗๓๔.๓๗ ไร่ เป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ๖ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์ม ๒๒๙ ไร่ และฟาร์มเลี้ยงกุ้งขาว จำนวน ๘๘ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง ๑,๕๐๕.๓๗ ไร่ มีการเลี้ยงมากที่สุดในเขตอำเภอ ยะหริ่ง จำนวน ๔๒ ฟาร์ม และอำเภอหนองจิก จำนวน ๓๓ ฟาร์ม ปริมาณผลผลิตกุ้งทะเล รวมทั้งสิ้น ๒,๔๒๓.๑๙ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๓๖๘ ล้านบาท แยกเป็น ผลผลิตกุ้งกุลาดำ ๑๘.๙๐ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๓.๖๖ ล้านบาท เป็นผลผลิตกุ้งขาว ๒,๔๐๔.๒๙ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๓๖๔.๓๔ ล้านบาท

ตารางที่ ๑๐ การเลี้ยงกุ้งทะเลของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๓

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่การเลี้ยง (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
กุ้งกุลาดำ	๖	๒๒๙.๐๐	๑๘.๙๐	๓.๖๖
กุ้งขาว	๘๘	๑,๕๐๕.๓๗	๒,๔๐๔.๒๙	๓๖๔.๓๔
รวม	๙๔	๑,๗๓๔.๓๗	๒,๔๒๓.๑๙	๓๖๘.๐๐

ที่มา สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี

๒.๒) การเลี้ยงปลาชายฝั่ง ปี ๒๕๖๓ จังหวัดปัตตานีมีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาชายฝั่ง มีจำนวน ๓๐๑ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๒๒๔.๒๔ ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง มีจำนวนน้อยที่เลี้ยงปลาชายฝั่งในบ่อดิน อำเภอที่มีจำนวนกระชังเลี้ยงมากที่สุด คืออำเภอสายบุรี จำนวน ๑๕๐ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๗.๗๑ ไร่ รองลงมาอำเภอยะหริ่ง จำนวน ๑๐๒ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๑๐๔.๙๙ ไร่

๓) ประมงน้ำจืด นอกจากประมงทะเลและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การประมงน้ำจืดก็มีความสำคัญกับเกษตรกรในจังหวัดปัตตานี ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน โดยเฉพาะกับเกษตรกรที่ไม่ได้อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลเนื่องจากจังหวัดปัตตานีมีแหล่งน้ำจืดซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการเกษตรสร้างผลผลิตปลาน้ำจืดให้กับเกษตรกรน้ำจืดให้กับเกษตรกรในการจับสัตว์น้ำมาใช้บริโภคในครัวเรือนซึ่งเหลือจากการบริโภคก็สามารถจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ของครอบครัวอีกทางหนึ่ง จังหวัดปัตตานีมีฟาร์มเลี้ยงปลาน้ำจืดรวม ๑,๙๙๐ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม ๑,๓๕๓.๑๖ ไร่ เลี้ยงมากที่สุดที่ท้องที่อำเภอโคกโพธิ์จำนวน ๕๐๐ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม ๒๙๕.๔๐ ไร่ อำเภอหนองจิก จำนวน ๒๕๓ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์ม ๓๕๖.๗๑ ไร่

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
ส้มโอบูโก	๑๒	๑๙

ที่มา สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	เกษตรกร (ราย)	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรอินทรีย์			
ข้าว	๕๐	๕๐	๑๗๕
พืชผัก	๓	๓	๓
GAP			
ข้าว	๒๓๘	๒๓๘	๙๗๖
ทุเรียน	๑๒๗	๑๒๗	๒๘๑.๑๕
มังคุด	๗	๗	๑๙.๕๐
กระเจียบเขียว	๑	๑	๐.๒๕
ข้าวโพดฝักอ่อน	๒	๒	๐.๗๕
ส้มโอ	๓๔	๓๔	๖๘
พริก	๕	๕	๒.๕๐
มะพร้าวอ่อน	๒๑	๒๑	๗๓.๕๐
ลองกอง	๒๘	๒๘	๕๑.๒๕
กะหล่ำ	๓	๖	๑.๗๕
ถั่ว	๔	๕	๒
มะเขือ	๓	๔	๑.๕
แตง	๑๑	๑๒	๖.๒๕
ข้าวโพดหวาน	๓	๓	๑.๗๕
กล้วย	๑	๒	๖
สินค้าประมง	๒๙๒	๒๙๒	๑,๕๖๕
อื่นๆ	๔๗	๕๗	๑,๘๗๙.๗๕

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๑๓ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์
๑. ปลาเกลือเค็ม	กลุ่มโอริงป็นตัย บ้านต้นหยงเปาว์	ศูนย์ OTOP, ร้านของฝากใน ประเทศ	ให้ความรู้/เทคนิควิธีการ ผลิต/การพัฒนาบรรจุภัณฑ์
๒. ข้าวเกรียบปลา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดาโต๊ะ	ร้านจำหน่ายของฝาก, ตัวแทนจำหน่ายในประเทศ	การพัฒนาคุณภาพให้ได้ มาตรฐาน
๓. ข้าวเกรียบปลาทุ	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มบุหงารายา	ร้านจำหน่ายของฝาก, ตลาด ออนไลน์,ออกร้านจำหน่าย ,ห้าง Modern Trade	การพัฒนาคุณภาพให้ได้ มาตรฐาน
๔. ลูกหยีแปรรูป	ลูกหยีแม่เลื่อน	ร้านจำหน่ายของฝาก, ตลาด ออนไลน์,ออกร้านจำหน่าย ,ห้าง Modern Trade	ให้ความรู้/เทคนิควิธีการ ผลิต/บรรจุภัณฑ์
๕. ข้าวเกรียบปลา	กลุ่มผลิตข้าวเกรียบปลาซีริน	หน้าร้านจำหน่าย, ศูนย์ OTOP, ร้านของฝากใน ประเทศ	ให้ความรู้/เทคนิควิธีการ ผลิต/บรรจุภัณฑ์

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖. ผ้าบาติก	บาติกเดอนารา	หน้าร้าน,ตัวแทนจำหน่ายในประเทศและต่างประเทศ, ออกร้านจำหน่าย, online	ให้ความรู้แนะนำการรวมกลุ่ม/การจัดการด้านสหกรณ์
๗. ผลิตภัณฑ์ธัญพืชแปรรูป	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเกตุ	หน้าร้านจำหน่าย, ศูนย์ OTOP, ร้านของฝากในประเทศ, ตัวแทนจำหน่ายในประเทศ, ส่งจำหน่ายร้านค้าทั่วไป	ให้ความรู้/เทคนิควิธีการผลิต/บรรจุภัณฑ์
๘. ปลาทุบปรุงรส	กลุ่มประมงพื้นบ้านบูดี	ศูนย์ OTOP, ร้านของฝากในประเทศ, online	ให้ความรู้/สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม
๙. ชุดข้าวยาพร้อมปรุง	ยี่เซ็ง สายบุรี	หน้าร้านจำหน่าย, ศูนย์ OTOP, ร้านของฝากในประเทศ	ให้ความรู้/เทคนิควิธีการผลิต/บรรจุภัณฑ์
๑๐.ผลิตภัณฑ์กล้วยแปรรูป	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรน้ำตกทรายขาว	ศูนย์ OTOP, ร้านของฝากในประเทศ, ห้าง Modern Trade	ให้ความรู้/เทคนิควิธีการผลิต/บรรจุภัณฑ์

ที่มา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๑๔ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๔๓	๔๕,๗๓๒
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๒๗	๑๗๕,๓๐๙
รวม	๗๐	๒๒๑,๐๔๑

ที่มา สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ ๑๕ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัด

กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (กลุ่ม)	กลุ่มยุวเกษตรกร (กลุ่ม)	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (กลุ่ม)
๙	๒๓๕	๑๔๕	๗๗๕

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด

ตารางที่ ๑๖ จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด

อำเภอ	ประเภทอาสาสมัครเกษตรกร													
	เกษตรกรและสหกรณ์	ฝนหลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตรกรหมู่บ้าน	สหกรณ์	ชลประทาน	เศรษฐกิจการเกษตร	ปฏิรูปที่ดิน	ขานาชนน้ำ	ครูยาง	สารวัตรเกษตร
เมืองปัตตานี	๑๓	-	๒	๒๑	๗๓	๕๕	๗๙	๔	๒	๑	-	๔	-	๑๐
โคกโพธิ์	๑๒	๑	๕	๒๓	๙๔	๘๗	๑๐๓	๒	๑๗	๑	-	๕	๔๔	๑๒
หนองจิก	๑๒	-	๑	๑๙	๙๔	๕๘	๑๐๕	๒	๑๓	๑	๑๐	๒	๑๖	๘
ปะนาเระ	๑๐	๓	๘	๑๖	๕๓	๕๑	๖๑	๒	๖	๑	-	๕	๒	๔
มายอ	๑๓	-	๓	๑๖	๖๑	๕๑	๕๔	๓	๑๐	๑	๑๑	๒๓	๒๘	๕
ทุ่งยางแดง	๔	-	๓	๙	๒๖	๒๔	๒๗	๓	-	๑	๗	-	๑๕	๑
สายบุรี	๑๑	-	๖	๒๔	๘๓	๕๘	๘๕	๓	-	๑	๑๓	-	๑๔	๓
ไม้แก่น	๔	-	๓	๙	๑๗	๑๘	๒๖	๔	-	๑	-	-	๒	-
ยะหริ่ง	๑๘	๒	๓	๒๘	๘๙	๖๕	๙๑	๓	๓	๑	-	๑๒	๒	๑๒
ยะรัง	๑๒	-	๗	๙	๗๓	๔๘	๗๗	๒	๖	๑	๑๓	-	๑๕	๑๑
กะพ้อ	๓	-	๓	๖	๒๗	๒๗	๒๗	๒	-	๑	-	-	๑๘	๑
แม่ลาน	๓	-	๔	๘	๒๐	๒๔	๒๓	๒	๒	๑	-	๑	๑๒	๓
รวม	๑๑๕	๖	๔๘	๑๘๘	๗๑๐	๕๖๖	๗๕๘	๓๒	๕๙	๑๒	๕๔	๕๒	๑๖๘	๗๐

ที่มา ระเบียบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกร

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๑๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้าน

อำเภอ	จำนวน(ราย)
ยะหริ่ง	๑ ราย นางพัชรี โชติรัตน์ ม.๓ ต.ตะโล๊ะ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

ที่มา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี

๒.๘ Smart Farmer ต้นแบบ

ตารางที่ ๑๘ Smart Farmer ต้นแบบแยกรายอำเภอ

ชื่อ-สกุล	อำเภอ	กิจกรรม
นายบุญคอรี่ สูลง	ไม้แก่น	เกษตรผสมผสาน
นายดาชิง อาแว	ยะหริ่ง	ปลูกมะนาว
นายสมพร ศรีเกิด	โคกโพธิ์	เกษตรผสมผสาน
นายอาหะมะ สาแม	สายบุรี	เกษตรผสมผสาน
นายวาหะ มีสา	ทุ่งยางแดง	เกษตรผสมผสาน
นางสมปอง อัดอินโหน่ง	ปะนาเระ	ปลูกข้าว
นายรอรอแม เจ๊ะโซ	มายอ	เกษตรผสมผสาน
นายมาฮูเซ็น เจ๊ะเบะ	ยะรัง	เกษตรผสมผสาน
นายมะสุกรีย์ แต่แซ	กะพ้อ	เกษตรผสมผสาน
นางปิยมาศ บัวศรี	แม่ลาน	เกษตรผสมผสาน
นายอาสือมิง ยูโซะ	เมืองปัตตานี	เกษตรผสมผสาน
นางสุพิศ วรรณบุรี	หนองจิก	ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่จะมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรก็ตามปัจจัยทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ ๑๙ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	<ol style="list-style-type: none">๑. มีแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำที่เพียงพอต่อการทำการเกษตรของจังหวัด๒. สภาพภูมิประเทศเหมาะสมแก่การทำเกษตรที่หลากหลาย (เขา ป่า นา ทะเล)๓. มีอ่าวปัตตานีเป็นแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำ และมีชายฝั่งทะเลยาว ๑๑๖.๔ กม. เหมาะแก่การทำประมง๔. มีโรงงานแปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และทุเรียน๕. การคมนาคมที่เชื่อมโยงครอบคลุมทั้งทางบกและทางน้ำ๖. มีสินค้าเกษตรประจำถิ่นที่มีเอกลักษณ์สามารถพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ (ข้าว ส้มโอปูโก ทุเรียนทรายขาว แตงโมทุ่งยางแดง ปลา สลิดดอนนา บูดสายบุรี ข้าวเกรียบ)๗. มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับการประมงเชิงพาณิชย์ เช่น ท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ ทั้งเรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ซึ่งอยู่ใกล้กับแหล่งทำการประมงในอ่าวไทยและแหล่งทำการประมงระหว่างประเทศ๘. มีตลาดกลางปศุสัตว์ชายแดนใต้รองรับสินค้าปศุสัตว์	<ol style="list-style-type: none">๑. มีแหล่งน้ำแต่ขาดการดูแลบำรุงรักษาในพื้นที่๒. เกษตรกรจำนวนมากไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน และมีพื้นที่ถือครองขนาดเล็ก๓. ใช้พื้นที่การเกษตรไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ (Zoning, Agri-map) ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม เช่น ปลูกยางในที่ลุ่ม เป็นต้น๔. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย๕. มีกลุ่มเกษตรกรหลากหลาย แต่การบริหารจัดการในของของกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง๕. การนำผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อสนับสนุนและปรับใช้ทำการเกษตรยังมีน้อย

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	<p>๙. ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม</p> <p>๑๐. มีโครงสร้างการบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดฯ ที่ครอบคลุม เข้มแข็ง เช่น อพก. Coo, Ot, เป็นต้น</p> <p>๑๑. จำนวนหน่วยงานที่ส่งเสริมด้านการเกษตรมีหลากหลายครบถ้วน เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ</p> <p>๑๒. มีการรวมกลุ่มของภาคประชาชนหลากหลายประเภท ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาอาชีพ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มประมงพื้นบ้าน เป็นต้น</p>	<p>๖. เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม/รวมกลุ่มแต่เกษตรกรบางส่วนขาดการบริหารจัดการผลผลิตการตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน</p> <p>๗. จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานในพื้นที่</p> <p>๘. เกษตรกรเข้าสู่วัยสูงอายุ ลูกหลาน/คนรุ่นใหม่สนใจการเกษตรน้อย</p>
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	<p>๑๓. มีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบโดยมีการวางแผนการผลิต</p> <p>๑๔. เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน</p> <p>๑๕. มีการบูรณาการกระจายความรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสังกัด</p> <p>๑๖. มีฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรครอบคลุมทุกด้าน</p>	<p>๙. เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีในพื้นที่</p> <p>๑๐. การทำการเกษตรส่วนใหญ่พึ่งพาธรรมชาติ</p> <p>๑๑. ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร</p> <p>๑๒. คุณภาพ/ประสิทธิภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดไม่สามารถแข่งขันในตลาดภายนอกได้</p> <p>๑๓. ต้นทุนการผลิตสูง</p>
บุคลากร (Staff)	<p>๑๗. เกษตรกรมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมานาน ทำให้มีความชำนาญเชี่ยวชาญ ในองค์ความรู้และภูมิปัญญา</p> <p>๑๘. มีเกษตรกรต้นแบบ เช่น Smart Farmer ประชาชนเกษตรกร เป็นต้น</p>	<p>๑๕. เกษตรกรขาดการวางแผน การผลิต การตลาด การบริหารจัดการผลผลิต</p> <p>๑๖. เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาไม่ได้นำไปปฏิบัติ ต่อยอด และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๑๗. ความไม่ต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่เนื่องจากโยกย้ายบ่อย</p> <p>๑๘. เกษตรกรไม่มีกำลังใจในการทำการเกษตร</p>
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	<p>๑๙. เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอาชีพของตนเอง</p> <p>๒๐. มีศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาการเกษตรจำนวนมาก เช่น โรงงานต้นแบบยางพารา ฟาร์มตัวอย่างฯ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร Smart farmer และศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น</p> <p>๒๑. มีสถาบันการศึกษา ที่เป็นแหล่งวิจัยด้านการเกษตร เทคโนโลยี นวัตกรรม เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี</p>	<p>๑๙. เกษตรกรขาดการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ</p> <p>๒๐. ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p>

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	๒๒. มีเกษตรกรผู้นำ อาสาสมัครเกษตรกรและสหกรณ์ระดับตำบล อาสาสมัครเกษตร, ประมง, ปศุสัตว์ หมอдин ชลประทาน และอื่นๆ ในพื้นที่ ๒๓. เกษตรกรมีส่วนร่วมในกระบวนการด้านต่างๆ ในการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่ ๒๔. มีสถาบันเกษตรกรจำนวนมาก และหลากหลาย	๒๑. เกษตรกรมีความเข้าใจตลาดเคลื่อน/ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด/ขาดการประสานงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ๒๒. เจ้าหน้าที่มีความรู้เฉพาะด้านไม่สามารถให้คำปรึกษา/บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้ครอบคลุมทุกด้าน
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	๒๕. มีประเพณีเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรตามเป้าหมาย เช่น ประเพณี สวดนา ลาซัง ข้าวใหม่ปลามัน เปิดหน้ายาง เป็นต้น	๒๓. คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไม่สนใจอาชีพเกษตรกร/ขาดแรงจูงใจ ๒๔. ไม่ยอมเปลี่ยนแนวคิด ยึดถือความคิดแบบเดิมๆ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค
๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
๖. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตารางที่ ๒๐ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p><u>ด้านการเมือง</u></p> <p>๑. นโยบายและโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น เกษตรแปลงใหญ่ เป็นต้น</p> <p>๒. การกำหนดมาตรการควบคุมในสินค้าเกษตรบางชนิด</p> <p>๓. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ โครงการเมืองต้นแบบ ฯลฯ</p> <p>๔. การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่เอื้อต่อการรองรับการผลิตภาคอุตสาหกรรมเกษตร</p>	<p>๑. การเมืองไม่มีเสถียรภาพ นโยบายการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง</p> <p>๒. เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในการลงทุนของภาคเอกชน</p>
<p><u>ด้านเศรษฐกิจ</u></p> <p>๕. การปรับโครงสร้างหนี้</p> <p>๖. มีสวัสดิการจากรัฐบาล เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น</p> <p>๗. อยู่ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ IMT-GT ทำให้มีโอกาสในการพัฒนา</p>	<p>๓. ค่าแรงงานสูง</p> <p>๔. ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น รวมถึง การขนส่งหรือโลจิสติกส์</p> <p>๕. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ</p> <p>๖. ผลผลิตทางการเกษตรนำเข้ามาจากพื้นที่อื่นปริมาณมากและราคาถูก</p>

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p><u>ด้านสังคม</u></p> <p>๘. ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้น</p> <p>๙. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น IUU RSPO เกษตรอินทรีย์</p> <p>๑๐. อัตลักษณ์/วิถีชีวิต/การกินอยู่ ของพื้นที่คล้ายคลึงกับประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>๑๑. น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต</p> <p>๑๒. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและกระแสการรักสุขภาพ ทำให้อาหารและสินค้าเพื่อสุขภาพมีการบริโภคสูงขึ้น</p>	<p>๗. เกษตรกรไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน</p> <p>๘. เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรน้อย</p> <p>๙. สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน</p>
<p><u>ด้านเทคโนโลยี</u></p> <p>๑๓. แผนที่เกษตรกรรมเชิงรุก Agri-map, การใช้โดรน</p> <p>๑๔. การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ Social Media เป็นเครื่องมือทำให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องง่าย</p> <p>๑๕. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การก้าวสู่สังคมดิจิทัล และการค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น</p>	<p>๑๐. เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว</p>
<p><u>ด้านกฎหมาย</u></p> <p>๑๖. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>๑๗. สิทธิประโยชน์ทางภาษี และอัตราดอกเบี้ยเงินลงทุน สำหรับ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เอื้อต่อการลงทุน</p>	<p>๑๑. หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านอาหารปลอดภัยไม่เพียงพอ</p> <p>๑๒. กฎหมายการจ้างงาน</p> <p>๑๓. มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย ระเบียบไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งออกสินค้า เช่น IUU เป็นต้น ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมแปรรูปประมง</p>
<p><u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u></p> <p>๑๘. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์</p> <p>๑๙. ระบบนิเวศน์มีความอุดมสมบูรณ์ ตั้งอยู่ติดกับจังหวัดสงขลา เป็นประตูสู่สามจังหวัดชายแดนใต้ อยู่ไม่ไกลจากด่านชายแดน และสามารถติดต่อประเทศเพื่อนบ้านทางทะเล สามารถเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุน</p>	<p>๑๔. การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดภัยพิบัติทางการเกษตร</p> <p>๑๕. สภาพอากาศแปรปรวน ทำให้ผลผลิตไม่ออกตามฤดูกาล</p>

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๒๑ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

<p style="text-align: center;">ปัจจัยภายใน</p> <p style="text-align: center;">ปัจจัยภายนอก</p>	<p style="text-align: center;">S จุดแข็ง (ภายใน)</p> <p>กลยุทธ์</p> <ol style="list-style-type: none">มีแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำที่เพียงพอต่อการทำการเกษตรของจังหวัดสภาพภูมิประเทศเหมาะสมแก่การทำเกษตรที่หลากหลาย (เขา ป่า นา ทะเล)มีอ่าวปัตตานีเป็นแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำ และมีชายฝั่งทะเลยาว ๑๑๖.๔ กม. เหมาะแก่การทำประมงมีโรงงานแปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และทุเรียนการคมนาคมที่เชื่อมโยงครอบคลุมทั้งทางบกและทางน้ำมีสินค้าเกษตรประจำถิ่นที่มีเอกลักษณ์สามารถพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ (ข้าว ส้มโอปูโก ทุเรียนทรายขาว แดงโมทุ้งยางแดง ปลา สลิดดอนนา บูดสายบุรี ข้าวเกรียบ)มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับการประมงเชิงพาณิชย์ เช่น ท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ ทั้งเรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ซึ่งอยู่ใกล้กับแหล่งทำการประมงในอ่าวไทยและแหล่งทำการประมงระหว่างประเทศมีตลาดกลางปศุสัตว์ชายแดนใต้รองรับสินค้าปศุสัตว์ <p>โครงสร้างขององค์กร</p> <ol style="list-style-type: none">ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีโครงสร้างการบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดฯ ที่ครอบคลุม เข้มแข็ง เช่น อพท. CoO, OT, เป็นต้นจำนวนหน่วยงานที่ส่งเสริมด้านการเกษตรมีหลากหลายครบถ้วน เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำมีการรวมกลุ่มของภาคประชาชน หลากหลายประเภท ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาอาชีพ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มประมงพื้นบ้าน เป็นต้น <p>ระบบการปฏิบัติงาน</p> <ol style="list-style-type: none">มีการทำการเกษตรหลากรูปแบบโดยมีการวางแผนการผลิต	<p style="text-align: center;">W จุดอ่อน (ภายใน)</p> <p>กลยุทธ์</p> <ol style="list-style-type: none">มีแหล่งน้ำแต่ขาดการดูแลบำรุงรักษาในพื้นที่เกษตรกรจำนวนมากไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน และมีพื้นที่ถือครองขนาดเล็กใช้พื้นที่การเกษตรไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ (Zoning, Agri-map) ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม เช่น ปลูกยางในที่ลุ่ม เป็นต้นเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยมีกลุ่มเกษตรกรหลากหลาย แต่การบริหารจัดการในของกลุ่มยังไม่เข้มแข็งการนำผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อสนับสนุนและปรับใช้ทำการเกษตรยังมีน้อย <p>โครงสร้างขององค์กร</p> <ol style="list-style-type: none">เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม/รวมกลุ่ม แต่เกษตรกรบางส่วนขาดการบริหารจัดการผลผลิต การตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานในพื้นที่เกษตรกรเข้าสู่วัยสูงอายุ ลูกหลาน/คนรุ่นใหม่สนใจการเกษตรน้อย <p>ระบบการปฏิบัติงาน</p> <ol style="list-style-type: none">เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีอยู่ในพื้นที่การทำเกษตรส่วนใหญ่พึ่งพาธรรมชาติขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรคุณภาพ/ประสิทธิภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดไม่สามารถแข่งขันในตลาดภายนอกได้ต้นทุนการผลิตสูง
--	---	---

	<p>๑๔. เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน</p> <p>๑๕. มีการบูรณาการกระจายความรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสังกัด</p> <p>๑๖. มีฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรครอบคลุมทุกด้าน</p> <p>บุคลากร</p> <p>๑๗. เกษตรกรมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมานาน ทำให้มีความชำนาญเชี่ยวชาญ ในองค์ความรู้และภูมิปัญญา</p> <p>๑๘. มีเกษตรกรต้นแบบ เช่น Smart Farmer ประชาชนเกษตรกร เป็นต้น</p> <p>ทักษะความรู้ความสามารถ</p> <p>๑๙. เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอาชีพของตนเอง</p> <p>๒๐. มีศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาการเกษตรจำนวนมาก เช่น โรงงานต้นแบบยางพารา ฟาร์มตัวอย่างฯ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร Smart farmer และศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น</p> <p>๒๑. มีสถาบันการศึกษา ที่เป็นแหล่งวิจัยด้านการเกษตร เทคโนโลยี นวัตกรรม เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี</p> <p>รูปแบบการบริหารจัดการ</p> <p>๒๒. มีเกษตรกรผู้นำ อาสาสมัครเกษตรกรและสหกรณ์ระดับตำบล อาสาสมัครเกษตรกร, ประมง, ปศุสัตว์ หมอดิน ชลประทาน และอื่นๆ ในพื้นที่</p> <p>๒๓. เกษตรกรมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานต่างๆ ในการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่</p> <p>๒๔. มีสถาบันเกษตรกรจำนวนมาก และหลากหลาย</p> <p>ค่านิยมร่วม</p> <p>๒๕. มีประเพณีเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรตามเป้าหมาย เช่น ประเพณีสวดนา ลาซัง ข้าวใหม่-ปลามัน เปิดหน้ายาง เป็นต้น</p>	<p>บุคลากร</p> <p>๑๕. เกษตรกรขาดการวางแผน การผลิต การตลาด การบริหารจัดการผลผลิต</p> <p>๑๖. เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ไม่ได้นำไปปฏิบัติ ต่อยอด และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๑๗. ความไม่ต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากโยกย้ายบ่อย</p> <p>๑๘. เกษตรกรไม่มีกำลังใจในการทำการเกษตร</p> <p>ทักษะความรู้ความสามารถ</p> <p>๑๙. เกษตรขาดการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ</p> <p>๒๐. ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>รูปแบบการบริหารจัดการ</p> <p>๒๑. เกษตรกรมีความเข้าใจตลาดเคลื่อน/ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด/ขาดการประสานงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง</p> <p>๒๒. เจ้าหน้าที่มีความรู้เฉพาะด้านไม่สามารถให้คำปรึกษา/บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้ครอบคลุมทุกด้าน</p> <p>ค่านิยมร่วม</p> <p>๒๓. คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไม่สนใจอาชีพเกษตร/ขาดแรงจูงใจ</p> <p>๒๔. ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงแนวคิด ยึดถือความคิดแบบเดิมๆ</p>
--	--	--

<p><u>O</u> โอกาส (ภายนอก)</p>	<p><u>SO</u></p>	<p><u>WO</u></p>
<p>ด้านการเมือง</p> <p>๑. นโยบายและโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น เกษตรแปลงใหญ่ เป็นต้น</p> <p>๒. การกำหนดมาตรการควบคุมในสินค้าเกษตรบางชนิด</p> <p>๓. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ โครงการเมืองต้นแบบ ฯลฯ</p> <p>๔. การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่เอื้อต่อการรองรับการผลิตภาคอุตสาหกรรม การเกษตร</p> <p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>๕. การปรับโครงสร้างหนี้</p> <p>๖. มีสวัสดิการจากรัฐบาล เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น</p> <p>๗. อยู่ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ IMT-GT ทำให้มีโอกาสในการพัฒนา</p> <p>ด้านสังคม</p> <p>๘. ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้น</p> <p>๙. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น IUU RSPO เกษตรอินทรีย์</p> <p>๑๐. อัตลักษณ์/วิถีชีวิต/การกินอยู่ของพื้นที่คล้ายคลึงกับประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>๑๑. น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต</p> <p>๑๒. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและกระแสการรักสุขภาพ ทำให้อาหารและสินค้าเพื่อสุขภาพมีการบริโภคสูงขึ้น</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>๑๓. Agri-map โดรน</p> <p>๑๔. การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ Social Media เป็นเครื่องมือทำให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องง่าย</p> <p>๑๕. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การก้าวสู่สังคมดิจิทัล และการค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น</p>	<p>กลยุทธ์</p> <p>S๑,S๒,S๖,S๘,S๑๑,S๑๓,O๑,O๒,O๑๒,O๑๕</p> <p>๑.การพัฒนาแหล่งน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน และบรรเทาภัยจากน้ำ</p> <p>S๑๐,S๑๑,S๑๓,S๑๘,S๑๙,O๑,O๓,O๗,O๘,O๙,O๑๓,O๑๖,O๑๗</p> <p>๒. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย</p> <p>S๑,S๒,S๖,S๘,S๑๑,S๑๓,O๑,O๒,O๖,O๑๒,O๑๕</p> <p>๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ</p> <p>S๑,S๒,S๑๐,S๑๑,S๑๔,S๒๒,S๒๓,O๓,O๑๑</p> <p>๔. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน</p>	<p>กลยุทธ์</p> <p>W๕,W๗,W๑๙,W๒๐,O๑,O๓,O๔,O๗,O๑๘,O๑๙</p> <p>๑. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง</p> <p>W๓,W๖,W๑๑,W๑๒,W๒๒,W๒๔,O๑,O๓,O๕,O๑๔</p> <p>๒. ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศเพื่อการผลิต</p> <p>W๔,W๘,W๑๕,W๒๑,W๒๔,O๓,O๔,O๗,O๙,O๑๐</p> <p>๓. ส่งเสริมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย</p>

<p>ด้านกฎหมาย</p> <p>๑๖. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>๑๗. สิทธิประโยชน์ทางภาษี และอัตราดอกเบี้ยเงินลงทุน สำหรับ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เอื้อต่อการลงทุน</p> <p>ด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>๑๘. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เป็นต้น</p> <p>๑๙. ระบบนิเวศน์มีความอุดมสมบูรณ์ ตั้งอยู่ติดกับจังหวัดสงขลา เป็นประตูสู่สามจังหวัดชายแดนใต้ อยู่ไม่ไกลจากด่านชายแดน และสามารถติดต่อประเทศเพื่อนบ้านทางทะเล สามารถเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุน</p>		
<p>T ภัยคุกคาม (ภายนอก)</p> <p>ด้านการเมือง</p> <p>๑. การเมืองไม่มีเสถียรภาพ นโยบายการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง</p> <p>๒. เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในการลงทุนของภาคเอกชน</p> <p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>๓. ค่าแรงงานสูง</p> <p>๔. ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น รวมถึง การขนส่งหรือโลจิสติกส์</p> <p>๕. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ</p> <p>๖. ผลผลิตทางการเกษตรนำเข้ามาจากพื้นที่อื่นปริมาณมาก และราคาถูก</p> <p>ด้านสังคม</p> <p>๗. เกษตรกรไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน</p> <p>๘. เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรน้อย</p> <p>๙. สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อการค้าวิถีชีวิตของประชาชน</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>๑๐. เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว</p> <p>ด้านกฎหมาย</p> <p>๑๑. หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านอาหารปลอดภัยไม่เพียงพอ</p>	<p>ST</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>S๙,S๑๓,S๑๗,S๑๘,S๑๙,T๒,T๔,T๘,T๑๓</p> <p>๑. การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่</p> <p>S๑,S๕,S๑๒,S๑๕,S๒๐,S๒๑,T๕,T๖,T๑๔, T๑๕</p> <p>๒. ส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่</p> <p>S๔,S๖,S๑๒,T๑,T๕,T๑๐,T๑๔,T๑๕</p> <p>๓. ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร</p> <p>S๓,S๑๕,S๑๖,S๒๐,S๒๑,S๒๔,T๑,T๓,T๑๑, T๑๒</p> <p>๔. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและงานวิจัยทางการเกษตร</p> <p>S๒,S๓,T๗,T๑๔,T๑๕</p> <p>๕. ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางการเกษตร</p> <p>S๔,S๕,S๖,S๗,S๑๐,S๑๑,S๑๒,S๑๕,T๗,T๑๓, T๑๔,T๑๕</p> <p>๖. ส่งเสริมการใช้พื้นที่ทางการเกษตรให้เต็มประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนที่ Agri-Map</p>	<p>WT</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>W๓,W๔,W๖,W๙,W๑๑,W๑๓,W๑๔,W๑๘,W๒๓,T๔,T๑๔,T๑๕</p> <p>๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต</p> <p>W๑๓,W๑๔,W๑๖,W๑๗,T๘,T๙</p> <p>๒. พัฒนาความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตรตามแนวทางตลาดนำการผลิต</p>

<p>๑๒. กฎหมายการจ้างงาน ๑๓. มีข้อจำกัดด้านกฎหมาย ระเบียบ ไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งออกสินค้า เช่น IUB เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อ อุตสาหกรรมแปรรูปประมง</p> <p>ด้านสิ่งแวดล้อม ๑๔. การเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติส่งผลให้ เกิดภัยพิบัติทางการเกษตร ๑๕. สภาพอากาศแปรปรวน ทำให้ผล ผลิตไม่ออกตามฤดูกาล</p>		
--	--	--

ส่วนที่ ๔

ยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

เกษตรกรรมมั่นคง เกษตรกรมั่งคั่ง ทรัพยากรยั่งยืน บนพื้นฐานพอเพียง

๒. พันธกิจ (Mission)

- ๒.๑ พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๒ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- ๒.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร และพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง
- ๒.๔ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรทางการเกษตรให้เต็มประสิทธิภาพ และบริหารจัดการให้มีความสมดุลยั่งยืน

๓. เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Goals)

- ๓.๑ เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- ๓.๒ ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีผลผลิตและมูลค่าสูงขึ้น ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- ๓.๓ สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้านการเกษตร
- ๓.๔ ทรัพยากรทางการเกษตรมีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสมดุลและยั่งยืน

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

๑. เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็น Smart Farmer

๓. สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

๒. จำนวนเกษตรกรที่พัฒนาเป็น Young Smart Farmer/Smart Farmer

และกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์

๓. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน

แนวทาง

๑.๑ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

๑.๒ ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่
เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร

๑.๓ ส่งเสริมและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑.๔ ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

แนวทาง

๒.๑ สร้างและพัฒนายุวเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่

๒.๒ พัฒนาเกษตรกรสู่ Young Smart Farmer และ Smart Farmer

๒.๓ พัฒนาอาสาสมัครเกษตรทุกสาขาเป็นเกษตรกรต้นแบบ หรือแกนนำ
การพัฒนาภาคการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง

แนวทาง

๓.๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และจัดตั้งสหกรณ์

๓.๒ พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายกลุ่ม
เกษตรกรและสหกรณ์

๓.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งทุน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ๑. สินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการส่งเสริมและมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้มีมูลค่าสูงขึ้น

ตัวชี้วัด

๒. เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

๑. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรขยายตัวเพิ่มขึ้น

๒. จำนวนสถานประกอบการ/แปลง/ฟาร์ม ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ

แนวทาง

๑.๑ ส่งเสริมและเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และทุเรียน

๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์

๑.๓ ส่งเสริมและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ

๑.๔ ส่งเสริมการผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

แนวทาง

๒.๑ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

๒.๒ ตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

๒.๓ สร้างการรับรู้และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่

แนวทาง

๓.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรกรรวมกลุ่มทำการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่

๓.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และพัฒนาคุณภาพของสินค้าเกษตรแปลงใหญ่

๓.๓ เชื่อมโยงการผลิตและการตลาดแปลงใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

แนวทาง

๔.๑ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

๔.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปสินค้าเกษตรของวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๔.๓ สร้างเรื่องราว (Story) ของสินค้า ตราสินค้า และพัฒนาบรรจุภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๕ พัฒนาการตลาดสินค้าเกษตร

แนวทาง

๕.๑ จัดตั้งและพัฒนารetailสินค้าเกษตร ทั้งตลาดออฟไลน์ และออนไลน์

๕.๒ พัฒนาเกษตรกรไปสู่ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร และเชื่อมโยง

เครือข่ายผู้ผลิตสินค้าเกษตร

๕.๓ เชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค และส่งเสริม

เกษตรกรพันธสัญญาที่เป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ๑. มีงานวิจัยพัฒนาด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และมีการนำไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

๒. ประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น

๑. จำนวนงานวิจัยพัฒนาด้านการเกษตร และจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๒. ต้นทุนการผลิตลดลง
๓. ผลผลิตและมูลค่าเพิ่มขึ้น
- กลยุทธ์ที่ ๑** ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และผลงานวิจัยทางการเกษตร
แนวทาง ๑.๑ ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่
๑.๒ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร
๑.๓ ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร
- กลยุทธ์ที่ ๒** เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร
แนวทาง ๒.๑ พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
๒.๒ ส่งเสริมการใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์พันธุ์ดี และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๒.๓ ส่งเสริมการทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรอัจฉริยะ และเกษตรแม่นยำ
- กลยุทธ์ที่ ๓** พัฒนาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการผลิต
แนวทาง ๓.๑ จัดทำข้อมูลสารสนเทศสินค้าเกษตรของจังหวัด
๓.๒ พัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารทรัพยากรน้ำ และการแจ้งเตือนภัย
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔** การบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ๑. ทรัพยากรดินมีคุณภาพเหมาะสมในการทำเกษตร
๒. ระบบชลประทานมีประสิทธิภาพ
๓. ทรัพยากรสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์
๔. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการตามแผนที่ Agri-Map
- ตัวชี้วัด ๑. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพดิน
๒. แหล่งน้ำชลประทานและระบบส่งน้ำที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนา
๓. ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้
๔. พื้นที่เพาะปลูกพืชที่ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map
- กลยุทธ์ที่ ๑** พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางการเกษตร
แนวทาง ๑.๑ แก้ไขปัญหาดินและปรับปรุงคุณภาพดิน
๑.๒ ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
๑.๓ เพิ่มปริมาณสัตว์น้ำและพื้นฟูแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ
- กลยุทธ์ที่ ๒** การพัฒนาแหล่งน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน และบรรเทาภัยจากน้ำ
แนวทาง ๒.๑ พัฒนาแหล่งน้ำในเขตและนอกเขตชลประทาน
๒.๒ ซ่อมแซมและปรับปรุงรักษาระบบชลประทาน
๒.๓ ส่งเสริมการจัดรูปที่ดิน และเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำเข้าสู่แปลงนา
- กลยุทธ์ที่ ๓** ส่งเสริมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย
แนวทาง ๓.๑ ส่งเสริมการใช้เครื่องมือประมงตามกฎหมายกำหนด
๓.๒ กำกับดูแลและควบคุมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย
๓.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงชายฝั่ง
- กลยุทธ์ที่ ๔** ส่งเสริมการใช้พื้นที่ทางการเกษตรให้เต็มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนที่ Agri-Map
แนวทาง ๔.๑ บริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามความเหมาะสมของแผนที่ Agri-Map
๔.๒ พื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวและพืชอื่นที่เหมาะสม
๔.๓ จัดสรรที่ดินทำการเกษตรแก่ผู้ขาดแคลนและผู้ด้อยโอกาส

๕. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐			
๑. การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	๑.๑ เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) (ราย)	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๑,๒๕๐	๑.๑.๑ ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน	
	๑.๒ เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็น Smart Farmer /Young Smart Farmer	จำนวนเกษตรกรที่พัฒนาเป็น Smart Famer /Young Smart Farmer (ราย)	๑๑๕	๑๑๕	๑๑๕	๑๑๕	๑๑๕	๕๗๕	๑.๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่	
	๑.๓ สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐาน	จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ผ่านการประเมินความเข้มแข็ง (แห่ง)	๒๐	๓๐	๔๐	๕๐	๖๐	๖๐	๑.๑.๓ ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง	

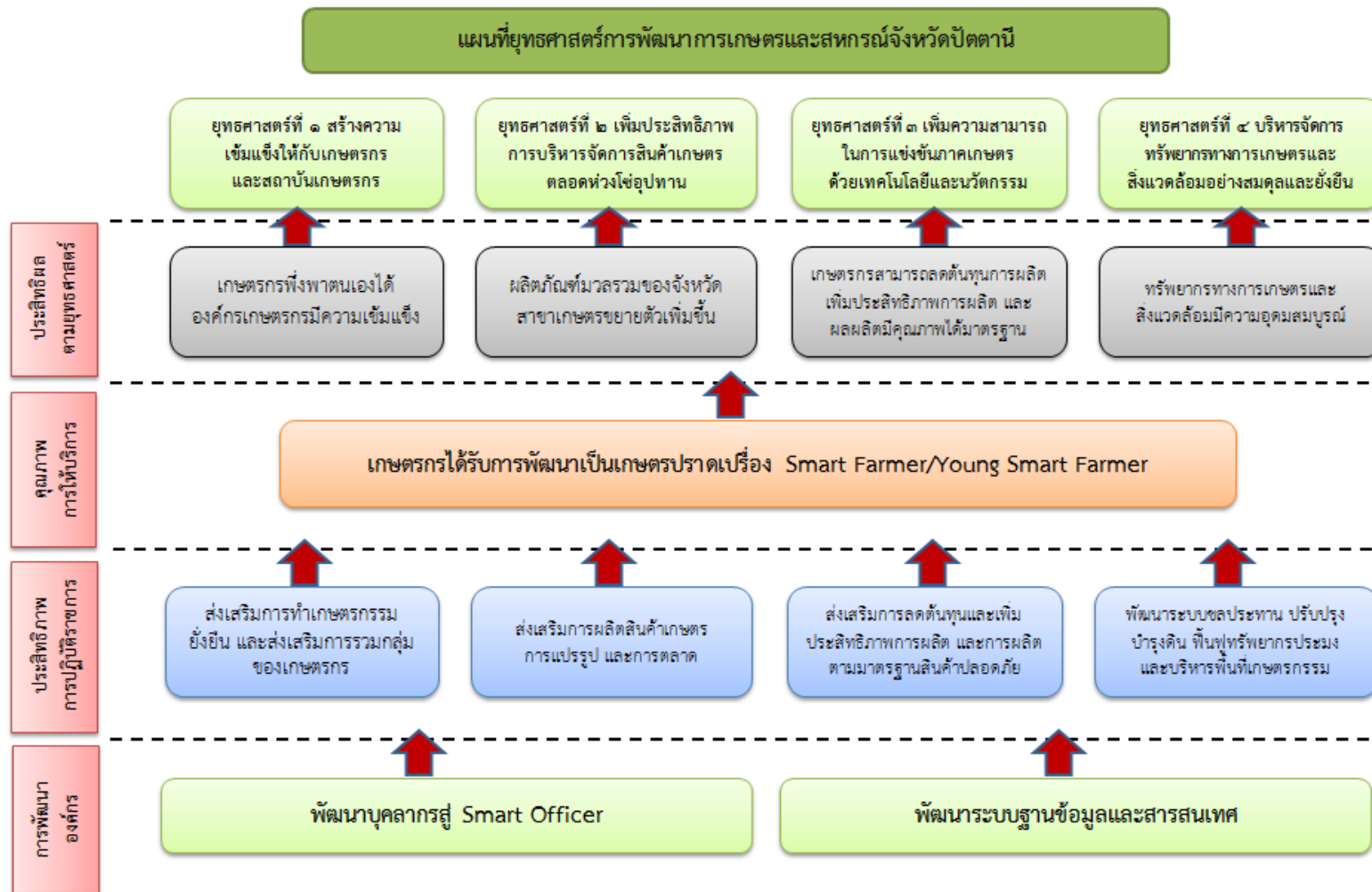
ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐		
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	๒.๑ สินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการส่งเสริมและมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม ทำให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรขยายตัวเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๕	๐.๕	๐.๗๕	๒.๒๕	<p>๒.๑.๑ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และทุเรียน - ส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์ - ส่งเสริมและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ - ส่งเสริมการผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น <p>๒.๑.๒ ส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่</p> <p>๒.๑.๓ ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร</p> <p>๒.๑.๔ พัฒนาตลาดสินค้าเกษตร</p>

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน (ต่อ)	๒.๒ เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย	จำนวนสถานประกอบการ/แปลง/ฟาร์ม ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (แห่ง)	๗๕๐	๑,๐๐๐	๑,๒๕๐	๑,๕๐๐	๑,๗๕๐	๑,๗๕๐	๒.๒.๑ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย
๓. การเพิ่มความสามารภในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	๓.๑ มีงานวิจัยพัฒนาด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ และมี การนำไปใช้ประโยชน์	- จำนวนงานวิจัยพัฒนา ด้านการเกษตร - จำนวนเกษตรกรที่ ได้รับการถ่ายทอด เทคโนโลยี	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๗๕	๓.๑.๑ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และผลงานวิจัยทางการเกษตร
	๓.๒ ประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น	- ต้นทุนการผลิตลดลง (ร้อยละ) - ผลผลิตเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	๑๐	๑๐	๑๐	๒๐	๒๐	๒๐	๓.๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ๓.๑.๓ พัฒนาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการผลิต

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
๔. การบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	๔.๑ ทรัพยากรดินมีคุณภาพเหมาะสมในการทำเกษตร	- พื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพดิน (ไร่)	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๔.๑.๑ พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางการเกษตร
	๔.๒ ระบบชลประทานมีประสิทธิภาพ	- แหล่งน้ำชลประทานและระบบส่งน้ำที่ได้รับการปรับปรุงรักษา (ไร่)	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๔.๒.๑ การพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน และบรรเทาภัยจากน้ำ
	๔.๓ ทรัพยากรประมงมีความอุดมสมบูรณ์	- ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเพิ่มขึ้น* (ร้อยละ)	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๑.๐๐	๔.๓.๑ ส่งเสริมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย
	๔.๔ พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการตามแผนที่ Agri-Map	- พื้นที่เพาะปลูกพืชที่ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map (ไร่)	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๕,๐๐๐	๔.๔.๑ ส่งเสริมการใช้พื้นที่ทางการเกษตรให้เต็มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนที่ Agri-Map

* วัดจากปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่า ณ ท่าเทียบเรือประมงปัตตานี เฉลี่ยปี ๖๑-๖๓ จำนวน ๗๖,๑๓๐.๐๒ ตัน

๖. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy map)

๗. สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ				
		การสร้างความ เข้มแข็งแก่ เกษตรกร	การเพิ่ม ประสิทธิภาพการ ผลิต	การเพิ่มขีด ความสามารถใน การแข่งขัน	การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน	หมายเหตุ
Positioning ๑. การพัฒนาจังหวัดเป็นศูนย์กลางการค้าอาหารสด อาหารแช่แข็ง อาหารแปรรูป ทั้งการค้าในประเทศ การค้าต่างประเทศ และการค้าบนระบบดิจิทัล ให้มีความเติบโตอย่างมั่นคงของอุตสาหกรรมเกษตร ๔ ด้าน คือ อุตสาหกรรมพืชพลังงาน อุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมปศุสัตว์ และอุตสาหกรรมยางพารา						
๑. โครงการยกระดับอัตลักษณ์ฟาร์มชุมชนด้านปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี	๓๐,๘๐๒,๕๐๐		✓			งบจังหวัด
๒. มหกรรมสินค้าเกษตรจังหวัดชายแดนภาคใต้	๓,๒๘๔,๓๕๐			✓		งบจังหวัด
๓. การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้งในพื้นที่ปลูกข้าวนาชลประทานในจังหวัดปัตตานี	๑,๕๐๐,๐๐๐		✓			งบจังหวัด
๔. โครงการผลิตข้าวซีบูกันตัง ๕ เพื่อการค้า จังหวัดปัตตานี	๒๐,๕๘๐,๐๐๐		✓			งบจังหวัด
๕. โครงการพัฒนาการผลิตพืชในระบบที่มีข้าวเป็นพืชหลัก	๒,๕๕๕,๐๐๐		✓			งบจังหวัด
๖. ปรับปรุงระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมพัฒนาพื้นที่พรุแหม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านบางเก่า ตำบลบางเก่า อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี	๕,๐๐๐,๐๐๐				✓	งบจังหวัด
๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีการให้น้ำชลประทานที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช	๑,๐๕๑,๐๐๐				✓	งบจังหวัด
Positioning ๒. การพัฒนาให้เป็นเมืองแห่งการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพ และอาหารฮาลาลที่มีคุณภาพมาตรฐานส่งออก และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม						
-	-	-	-	-	-	-
Positioning ๓. การพัฒนาประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี บนพื้นฐานสังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม						
๑. พัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี	๑๑,๑๒๘,๘๐๐	✓				งบจังหวัด
๒. พัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น	๓,๐๐๔,๐๐๐	✓				งบจังหวัด

ส่วนที่ ๕

โครงการภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	๖๓	๒๑,๑๔๔,๘๘๘	
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน	๒๒	๗,๕๙๒,๖๒๐	สป.กษ. กสก. ส.ป.ก. พด. กข. ปม. ปศ. ตบ.
กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่	๑๘	๗,๒๘๖,๐๘๕	สป.กษ. กสก. ส.ป.ก. พด. กข. ปม. ปศ. ตบ. กสส. กยท.
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง	๒๓	๖,๒๖๖,๑๘๓	สป.กษ. กสก. ส.ป.ก. พด. กข. ปม. ปศ. ตบ. กสส. กยท.
๒. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	๔๓	๙๑,๐๐๐,๒๘๑	
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๙	๗๖,๑๔๒,๒๙๒	กสก. วก. กข. ปม. กยท.
กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย	๑๕	๓,๐๔๒,๐๙๐	ส.ป.ก. กสก. วก. กข. ปม. ปศ. กยท.
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่	๖	๙,๖๑๔,๘๘๐	กสก. ปม. ปศ. พด. กสส. ตบ.
กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร	๘	๑,๙๗๙,๒๙๙	ส.ป.ก. กสก. วก.
กลยุทธ์ที่ ๕ พัฒนาความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตรตามแนวทางตลาดนำการผลิต	๕	๒๒๑,๗๒๐	กสก. กสส. กข.
๓. การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	๒๙	๑๙,๑๖๕,๕๙๓	
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและงานวิจัยทางการเกษตร	๑๔	๑๓,๘๐๗,๐๔๓	กสก. วก. กข. กยท. ปม. ปศ.
กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต	๙	๔,๔๘๙,๕๐๐	พด. ส.ป.ก. กสก. กยท. ปม. ปศ.
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศเพื่อการผลิต	๖	๘๖๙,๑๕๐	สป.กษ. พด. ปม. ปศ. กสก.
๔. การบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	๗๗	๒๑๒,๓๐๑,๘๓๐	
กลยุทธ์ที่ ๑ ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางการเกษตร	๑๕	๑๙,๒๑๙,๓๐๑	พด. ส.ป.ก. วก. ปม. ปศ.
กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาแหล่งน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน และบรรเทาภัยจากน้ำ	๔๕	๑๗๕,๘๕๘,๙๗๐	พด. ขป.
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย	๘	๒,๗๖๑,๙๐๐	ปม.
กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการใช้พื้นที่เกษตรให้เต็มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนที่ Agri-Map	๙	๑๔,๔๖๑,๖๕๙	พด. ส.ป.ก. กข. ปม.

